

LIETUVOS SVEIKATOS
MOKSLŲ UNIVERSITETAS

avevita

Nr. 25 (2399)

LSMU ir Kauno klinikų savaitraštis. 2023 m. birželio 21 d.

ISSN 1648-620X

Kaip didinti asmeninį, komandų ir visos organizacijos efektyvumą, gilintasi LSMU Kauno ligoninės vadovų mokymuose

Gražia LSMU Kauno ligoninės tradicija tapę vadovų mokymai šiemet buvo skirti efektyvumo temai. Į juos vadovai, vedėjai ir vyresnieji slaugytojai susibūrė iš 11 ligoninės padalinių. Dvi dienas trukusiuose mokymuose darbuotojai galėjo ne tik didinti teorinių žinių ir praktinių įgūdžių bagažą, bet ir pabendrauti neformalioje aplinkoje.

PSO Tarptautinio paauglių gyvensenos ir sveikatos tyrimo 40-ojo jubiliejaus minėjime – Lietuvos moksleivių įžvalgos

Birželio 7–9 d. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Visuomenės sveikatos fakultete vyko Tarptautinio paauglių gyvensenos ir sveikatos tyrimo (HBSC) 40 metų jubiliejaus minėjimui skirta konferencija-susitikimas. Daugiau kaip 120 dalyvių iš 38 šalių renginyje aptarė paauglių fizinės ir psichikos sveikatos aktualijas, svarbiausius dešimtmečių projekto pasiekimus bei ateities planus.

Miglė Smaidžiūnaitė
Komunikacijos ir rinkodaros specialistė

HBSC – paauglių gyvensenos ir sveikatos stebėsenos tyrimas Europoje, atliekamas pagal vieningą tarptautinį tyrimo protokolą. Tyrimas vykdomas kas ketverius metus Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) iniciatyva ir apima 51 Europos, Šiaurės Amerikos ir Azijos šalį.

»2

»3

„Ave vita“
paskutinis
numeris prieš
vasaros atostogas
išeis liepos 5 d.
Suskubkite,
jei turite ką
svarbaus pranešti
bendruomenei!

Veterinarijos studijos tapo stipriu tramplinu tarptautinei karjerai

»4

Kaip didinti asmeninį, komandų ir visos organizacijos efektyvumą, gilintasi LSMU Kauno ligoninės vadovų mokymuose

■ Generalinis direktorius prof. habil. dr. Albinas Naudžiūnas.

■ Vadovų mokymų akimirkos.

1» Raminta Nagelytė
Vyriausioji rinkodaros specialistė

Renginio pradžioje LSMU Kauno ligoninės generalinis direktorius prof. habil. dr. Albinas Naudžiūnas pristatė metinę įstaigos veiklos ataskaitą ir aptarė šių metų pirmojo ketvirčio aktualijas.

„Lyderystė – misija mokytis ir mokytį“, – renginio metu minėjo ligoninės direktorė medicinai prof. Diana Žaliaduonytė, vadovams linkėjusi nesustoti tobulėti ir įgytas žinias taikyti praktikoje.

„Geras vadovas ne tik buria ir motyvuoja komandą, diegia naujoves ir gerąsias praktikas, bet ir geba vertinti savo ir skyriaus veiklos efektyvumą, laiku pastebėti ir aktyviai spręsti problemas, kelia ambicingus tikslus. Būtent tokias vadovų savybes stengiamės ugdyti“, – teigia prof. Diana Žaliaduonytė.

Teorinių paskaitų dalį pradėjo Kauno arkivyskupas metropolitas Kęstutis Kėvalas, kalbėjęs apie vertybes, raginęs pirmiausia klausytis pacientų ir kolegų, o tik tada priimti sprendimus. Efektyvios vadybos praktikų konsultantas Audrius

Leščiauskas pasakojo, kas yra procesų veiklos meistriškumas ir kaip efektyvumas priklauso nuo procesų, nurodė pagrindinius jų tobulinimo iššūkius ir sprendimo galimybes. LSMU Kauno ligoninės vyriausiojo finansininko pavaduotoja ekonomikai Egita Brazaitienė apžvelgė, kaip ligoninės veiklos matavimas skaičiais padeda siekti rezultato.

Kaip efektyviau bendrauti elektroniniu paštu, aptarta Donatos Varnelienės paskaitoje. Lektorė pabrėžė, kad elektroniniai laišakai yra ne tik darbuotojų įvaizdžio dalis, bet ir santykių kūrimo įrankis, apibūdino rekomenduojamą žinučių formą, supažindino su komunikacijos, bendraujant elektroniniais laiškais, protokolo subtilybėmis ir patarė, kaip rašyti laiškus, kad jie būtų teisingai suprasti.

Praktinių dirbtuvių dalyje daug diskusijų ir juoko kėlė Mindaugo Žebrausko seminaras „Kaip siekti tikslų su skirtingo tipo kolegomis“. Jo metu dalyviai ne tik atliko asmenybės testą, bet ir mokėsi, ką daryti, kad vieniems su kitais bendrauti būtų lengviau. Ugdomojo vadovavimo specialistas Miroslavas Monke-

Geras vadovas ne tik buria ir motyvuoja komandą, diegia naujoves ir gerąsias praktikas, bet ir geba vertinti savo ir skyriaus veiklos efektyvumą, laiku pastebėti ir aktyviai spręsti problemas, kelia ambicingus tikslus.

vičius savo seminare apžvelgė laiko planavimo sistemas, mokė identifikuoti savo laiko vagis, efektyviai planuoti dienos darbus.

Lektorė Danguolė Kraskauskienė supažindino dalyvius su naujausiais neuropsichologijos tyrimų rezultatais apie motyvaciją ir pasidalijo jų taikymo galimybėmis realiose situacijose. Atsipalaiduoti dalyviai galėjo psichoterapeutės Linos Straukės seminare, kuriame mokėsi taikyti sąmoningumo (angl. *mindfulness*) praktikas.

■ Kauno arkivyskupas metropolitas Kęstutis Kėvalas ir prof. dr. Diana Žaliaduonytė.
LSMU Kauno ligoninės nuotr.

avevita REDAKCIJA:

LSMU Komunikacijos tarnyba,
Akademinės leidybos skyrius
A. Mickevičiaus g. 9, LT-44307 Kaunas
El. paštas: avevita@lsmuni.lt
Išleina kiekvieną trečiadienį
<https://link.lsmu.lt/0ov25y3g1l>
Leidiny skirtas LSMU ir Kauno klinikų darbuotojams, studentams

Redakcinės kolegijos pirmininkas:

Edgaras STANKEVIČIUS,
Žurnalų leidybos centro vadovas

Redakcinė kolegija:

Andrius MACAS, Medicinos fakulteto dekanas
Vita RIŠKEVIČIENĖ, Veterinarijos fakulteto dekanė
Rolandas STANKEVIČIUS, Gyvūnų mokslų fakulteto dekanas
Ingrida ULOZIENĖ, Mokslo centro vadovė

Tomas LAPINSKAS, Kauno klinikų direktorius visuomenės sveikatai, mokslui ir studijoms

LSMU Komunikacijos tarnyba, Vidinės ir išorinės komunikacijos skyrius:

Tautvydas BULVIČIUS, tel. 8 37 407433, vt. 5128
Rasa MASIOKAITĖ, tel. 8 37 395806, vt. 5133

Kauno klinikų Komunikacijos tarnyba:

Austė ALEKSANDRAVIČIŪTĖ-ŠVIAŽIENĖ
Jovita GUDELEVIČIŪTĖ

RĖMĖJAS:

BERLIN-CHEMIE
MENARINI

LSMU Kauno ligoninės Komunikacijos ir rinkodaros skyrius:

Raminta NAGELYTĖ

Redakcija:

Asta VALUCKYTĖ-ŪSIENĖ, Akademinės leidybos skyriaus vadovė, tel. 8 37 327243, vt. 5131
Aida JAKIMAVIČIENĖ, redaktorė
Jelena BABACHINA, maketuotoja

PSO Tarptautinio paauglių gyvensenos ir sveikatos tyrimo 40-ojo jubiliejaus minėjime – Lietuvos moksleivių įžvalgos

1» Pagrindinis HBSC tyrimo tikslas – geriau pažinti 11–15 metų amžiaus moksleivių gyvenseną, elgseną ir sveikatą, įvertinti jų pokyčius, atsiradusius dėl įvairių socialinių, politinių, ekonominių ir kitų permainų bei reformų.

Lietuvoje šis tyrimas pradėtas vykdyti prieš 29-erius metus. 40-ąjį jubiliejinį minėjimą LSMU Visuo-
menės sveikatos fakultetas surengė įvertinus Lietuvos HBSC tyrėjų komandos įdirbį ir perspektyvas, taip pat atsižvelgus į renginio koncepciją įtraukti į diskusijas ir išgirsti Lietuvos moksleivių nuomonę, kas jiems yra svarbu kalbant apie sveikatą.

Vertina ne tik fizinę, bet ir emocinę sveikatą

HBSC projekto tarptautinės koordinadorės Jo Inchley teigimu, vaiko gyvenime patiriami emociniai išgyvenimai turi didelę įtaką jo gerovei ir asmenybės raidai. Todėl HBSC tyrimas analizuoja ne tik fizinės, bet ir emocinės paauglių savijautos rodiklius.

„Šis tyrimas apima ne tik fizinę, bet ir psichikos vaikų sveikatą. Tiriame išskirtinis tuo, kad ne tik tai, ar vaikai rūko bei vartoja alkoholį, bet, kaip jaučiasi emociškai – su kokiomis problemomis susiduria šeimoje ar mokykloje, ar patiria patyčias, kaip sutaria su draugais, šeimos nariais, kokią įtaką jiems daro socialinių tinklų diktuojami standartai. Šie ir daugybė kitų veiksmų formuoja paauglių elgesį ir turi didelę įtaką jų gyvenimui“, – pasakojo Jo Inchley.

Ji pridūrė, kad visoje Europoje HBSC tyrimas vykdomas pagal vieną tarptautinį tyrimo protokolą, todėl tai atveria galimybes valstybėms įvertinti save tarptautiniu lygmeniu.

„Kadangi visose šalyse duomenys renkami pagal identišką klausimyną, atsiranda galimybė palygin-

■ LSMU prorektorė mokslui prof. habil. dr. Vaiva Lesauskaitė.

■ Už Europos regiono vaikų sveikatą atsakingas PSO atstovas Martin W. Weber.

ti rodiklius ir įvertinti, kaip valstybė atrodo bendrame Europos kontekste. Taip šalies valdžia gali išsiginčioti savo stipriąsias arba tobulintinas sritis ir išskirti prioritetus, kur pirmiausia reikėtų investuoti gerinant jaunimo sveikatą. Kai problemų yra tiek daug, kad nežinia, nuo ko pradėti, šio tyrimo atsakymai nukreipia į konkrečias problemas ir padeda nustatyti, kokie galėtų būti jų sprendimo būdai“, – tyrimo svarbą aiškino HBSC atstovė.

Jai antrino už Europos regiono vaikų sveikatą atsakingas PSO atstovas Martin W. Weber: „Mokyklinio amžiaus vaikų sveikatos elgsena yra įtraukianti sritis visame pasaulyje. Šis tyrimas leidžia mums atskleisti globalias problemas, kurios būna ne iš piršto laužtos, o pagrįstos realiais įrodymais.“

»16

■ LSMU MA VSF Sveikatos tyrimų instituto komanda.

Veterinarijos studijos tapo stipriu tramplinu tarptautinei karjerai

Nuotraukos: iš asmeninio archyvo, Erik Cronberg, ©The Royal Swedish Academy of Agriculture and Forestry, Isak Gudnason

Kaskart, kai sužinome, kokių priemonių imtasi Lietuvoje ar kitose šalyse aptikus gyvūnų ar paukščių užkrečiamųjų ligų židinius, galime būti tikri: šios žinios pirmiau yra pasiekę Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) Skubios veiklos skyriaus vedėją Marių Masiulį.

Rasa Masiokaite

LSMU Komunikacijos tarnybos
Vidinės ir išorinės komunikacijos
skyriaus išorinės komunikacijos
specialistė

Šio specialisto veiklos laukas – suvaldyti sunkias, pavojingas, sparčiai plintančias gyvūnų ligas, kai reaguoti tenka nedelsiant.

Jo žinios ir patirtis yra pravertę įveikiant afrikinio ir klasikinio kiaulių maro, gyvulių snukio ir nagų ligos, itin patogeniško paukščių gripo židinius Indijoje, Kinijoje, Japonijoje, Turkijoje, Sakartvele, Kenijoje, Balkanų šalyse.

M. Masiulis taip pat yra Dr. L. Kriaučeliūno smulkiųjų gyvūnų klinikos docentas, mokslų daktaras ir profesinę patirtį perduoda Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) studentams.

Šiomet doc. dr. M. Masiulis tapo šeštuoju lietuviu bei vienu iš septynių asmenų visame pasaulyje, kuriems suteiktas prestižinės tarptautinės organizacijos – Švedijos Karališkosios žemės ūkio ir miškų akademijos (KSLA) Tarptautinio nario vardas.

O prasidėjo ši įdomi karjera nuo veterinarinės medicinos studijų.

Stiprybe tapo praktinė veikla

Vasaras kaime pas senelius tarp ūkio gyvūnų leidęs vilnietis, iš arti ne kartą stebėjęs veterinarijos gydytojų kasdienį darbą fermose, atėjus metui rinktis profesiją, jau buvo tvirtai apsisprendęs vykti į Kau-

ną, studijuoti veterinarinę mediciną tuometėje Lietuvos veterinarijos akademijoje (dabar – LSMU Veterinarijos akademijoje (VA)).

Tuomet veikiausiai dar nė nesvajoję, kad studijos ir pamėgtas praktinis darbas po kurio laiko išves į tarptautinius vandenis.

Kaip ir daugeliui jaunų žmonių, studijos sekėsi įvairiai: vieni dalykai lengviau, kiti – sunkiau.

Sudėtingiausia M. Masiuliui buvo įveikti histologiją. Būsimasis specialistas labai mėgo praktinius užsiėmimus, tiesioginį kontaktą su gyvūnais fermose. Itin domino veterinarinė akušerija ir ginekologija, tad studijas pratęsė doktorantūroje, o vėliau dirbo Žemės ūkio ministerijoje.

Pastaruosius 15 metų M. Masiulis darbuojasi Valstybinėje maisto ir veterinarijos tarnyboje. Lietuvoje vienas didžiausių iššūkių – afrikinis kiaulių maras, kuris jau beveik dešimtmetį įsitvirtinęs mūsų šalies šernų populiacijoje ir sezoniskai vis pasireiškia kiaulių ūkiuose. Dėl šios ligos vien Lietuvoje jau sunaikinta per 78 tūkst. kiaulių.

M. Masiulis metus dirbo Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) Europos Komisijoje snukio ir nagų ligai (EUFMD) – čia įgijo tarptautinės patirties valdyti ligą, organizuoti bei vesti tarptautinius mokymus, stalo pratybas, imituotas ligų likvidavimo pratybas.

Prestižinis įvertinimas: tarptautinė narystė

„Mėgstu savo darbą: jis nėra vien tik „popierinis“, biurokratinis –

labai daug praktinių žinių įgyju organizacinėje veikloje, likviduojant laukinių ir naminių gyvūnų ligų židinius. Nemažai keliauju ir dalijuosi patirtimi su kitų šalių veterinarijos tarnybų kolegomis“, – pasakoja specialistas.

Šiais metais doc. dr. M. Masiulio mokslinė bei švietėjiška veikla gyvūnų užkrečiamųjų ligų valdymo srityje sulaukė svaraus tarptautinio įvertinimo: jis tapo Tarptautiniu nariu Švedijos Karališkojoje žemės ir ūkio miškų akademijoje.

»7

Gyvensenos medicina: LSMU ir Lietuva pokyčiais rodo pavyzdį pasauliui

Lietuva yra gyvensenos medicinos lyderė. Ką gali gyvensenos medicina ir kaip sekasi šiems neseniai pradėtiems rengti specialistams? Šia patirtimi dalytasi Lietuvos sveikatos mokslų universitete (LSMU) vykusioje svarbioje konferencijoje „Gerosios gyvensenos medicinos praktikos kūrimas Lietuvoje“.

■ LSMU VSF dekanė prof. dr. Ida Liseckienė.

Jurgita Šakienė
„Kauno diena“

Nauja specialybė ir studijų programa

Gyvensenos medicinos specialistų rengimas ir jų integracija į sveikatos apsaugos sistemą – revoliucinis pokytis, kurio reikšmė – didžiulė. „2014 m., kai pradėjome apie tai kalbėti, gyvensenos medicinos koncepcija Lietuvoje ir apskritai Europoje dar buvo mažai žinoma. Daug metų rengiame visuomenės sveikatos specialistus, gydytojus. Asmens sveikatos priežiūra ir visuomenės sveikatos priežiūra yra viena kitą papildančios sritys, bet jų sąlyčio taškas buvo labai neapibrėžtas. Gyvensenos medicinos specialistas – tvirta jungiamoji grandis tarp visuomenės ir asmens sveikatos“, – teigia LSMU Medicinos akademijos Visuomenės sveikatos fakulteto Sveikatos vadybos katedros vadovė, profesorė, habilituota daktarė, gyvensenos medicinos Lietuvoje pradininkė Ramunė Kalėdienė. Europoje iki šiol tokios studijų programos nebuvo, todėl remtasi JAV ir Australijos patirtimi. Gyvensenos medicininai, apimančiai ligų profilaktiką ir gydymą keičiant gyvenseną, Lietuvos sveikatos priežiūros sistemoje atitenka labai svarus vaidmuo.

„Vienas šiuolaikinės sveikatos priežiūros tikslų – sveikatos priežiūros integralumas, suteikiant visuomenei sveikatos ir apsaugant žmogų nuo žalos ir nereikalingų išlaidų savo sveikatos priežiūrai. Naujoji visuomenės sveikatos paradigma akcentuoja laipsnišką perėjimą nuo tradicinės (gydomosios) medicinos į šiuolaikinę (integralią, holistinę) mediciną“, – atkreipė dėmesį prof. R. Kalėdienė. Gyvensenos medicinos spe-

cialisto užduotis – taikant aplinkos, elgsenos, medicininius bei motyvacinius principus padėti pacientui pakeisti savo gyvenseną taip, kad aplenktų ligos, negalavimai, o jeigu jie ištiko, padėti imtis pokyčių, kurie leistų vartoti kuo mažiau vaistų – arba jų visai nereikėtų. Gyvensenos medicina – tarpdisciplininė sritis, jungianti mediciną, psichosocialinius mokslus, neuromokslus, visuomenės sveikatą, aplinkos sveikatą ir biologiją. Geresnė žmonių savijauta ir sveikata, mažesnis krūvis sveikatos priežiūros sistemai, mažesnės eilės, mažiau suvartojamų vaistų – mažiau išlaidų gyventojams ir valstybei.

Ne visiems viskas tinka

„Etapas, kai patarimus pacientams dalija, į gydymo planą kišasi savamoksčiai entuziastai, turi kuo greičiau baigtis“, – vylėsi prof. R. Kalėdienė. Atsižvelgiant į žmogaus sveikatos būklę, turimas vieną ar kelias lėtines ligas, būtinas individualus gyvensenos korekcijos planas. Gyvensenos medikai išmano, kokia mityba, dienvartė, kokios mankštos, pratimai, jų intensyvumas būtų veiksmingiausi kiekvienu konkrečios ligos atveju ar esant kelių ligų, būklių kombinacijai. Jie žino ir gali patarti, kaip turėtų maitintis, tarkime, sergantis tam tikra onkologine liga, kaip ir kiek toks pacientas turėtų sportuoti, kaip veiksmingai valdyti stresą, pasitelkti socialinę paramą, aplinkos kontrolę ir t. t. O sprendimus gyvensenos medicinos specialistas priima dirbdamas šeimos gydytojo komandoje, o ne vienašališkai, pabrėžė profesorė.

Viena perspektyviausių sričių

„Mokslas ir geroji klinikinė praktika rodo, kad gyvensenos me-

■ Vytenis Andriukaitis, Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) Specialusis pasiuntinys Europos regionui.

■ LSMU VSF Sveikatos vadybos katedros vadovė prof. habil. dr. Ramunė Kalėdienė.

■ LSMU VSF Sveikatos tyrimų instituto mokslo darbuotojas dr. Tomas Vaičiūnas.

■ Kauno miesto poliklinikos direktorius Paulius Kibiša.

A. Koroliovo nuotr.

dicina yra viena perspektyviausių ateities sričių. Net tris ketvirtadalius visų lėtinių sutrikimų lemia gyvensenos veiksniai. Kas nutiktų, jeigu sugebėtume daugumą jų pakoreguoti?“ – klausė gyvensenos medicinos ekspertas, LSMU lektorius dr. Tomas Vaičiūnas.

Jis atkreipė dėmesį, kad, atsiradus kompetencijų centrui, kuriame rengiami specialistai, gebantys taikyti nefarmakologiniu mokslu grįstas intervencijas, Lietuva šioje srityje tapo pastebima ir tarptautiniu mastu. „Kitoms Europos šalims esame rodomi kaip pavyzdys“, – sakė

pašnekovas. Susiduriama ir su iššūkiais. „Mūsų socialinė aplinka iš esmės dar yra hipermedikalizuota. Ne vienam pacientui dar sunku visiškai patikėti, kad jo savijauta reikšmingai pagerėtų ne nuo piliulės, o tiesiog pakeitus gyvenseną. Žinoma, tam reikia ir asmeninių pastangų“, – dėstė T. Vaičiūnas. Vienas šios konferencijos tikslų – ką dar galima padaryti, kad ir pati medicinos bendruomenė labiau „prisijauktų“ nefarmakologines intervencijas. Į konferenciją susirinko pirminės asmens sveikatos priežiūros komandos nariai (šeimos medicinos gydytojai,

gyvensenos medicinos specialistai, slaugytojai, kineziterapeutai, psichologai, socialiniai darbuotojai), įvairių specialybių gydytojai, visuomenės sveikatos specialistai, dietistai ir kiti besidomintys gyvensenos medicina. Organizatoriai pristatė, kad šis išskirtinis renginys skirtas įkvėpti, šviesti ir diskutuoti sveikatos priežiūros specialistus, politikos ir visuomenės atstovus apie reikšmingą gyvensenos medicinos indėlį valdant lėtines ligas bei gerinant asmens ir visuomenės sveikatos rodiklius.

Žingsnis universitetinių kosmetologijos studijų link: poreikis ir galimybės – yra

Ketvirtadienį, birželio 15-ąją, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Farmacijos fakultete vyko intriguojančios tematikos konferencija „Rytojaus kosmetologus ruošiamo šandien: mokslo atradimai ir ateities perspektyvos“.

Mokslinė-praktinė konferencija subūrė farmacijos specialistus, išplėstinės praktikos vaistinius, įvairių specialybių gydytojus, įvairių specializacijų ir išplėstinės praktikos slaugytojus, gyvenamosios medicinos specialistus ir Sveikatos apsaugos ministerijos atstovus drauge aptarti, koks specialistas šiandien yra kosmetologas, kokia šios specialybės perspektyva, kaip, panaudojant mokslo, studijų ir klinikinio darbo bendrystę bei modernią infrastruktūrą, galėtume kosmetologus rengti Universitete.

Sveikinimuose – palaikymas organizatoriams

Konferenciją organizavo LSMU Farmacijos fakulteto Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedra ir partneris Kauno krašto dermatologų ir venerologų draugija. Renginyje Universiteto, Sveikatos apsaugos

ministerijos, kosmetologijos studijas vykdančių kolegijų atstovai aptarė kosmetologų rengimo universitete perspektyvas ir kosmetologijos krypties studijų aprašo projektą.

Konferencijos dalyvius pasveikino LSMU prorektorius studijoms prof. Kęstutis Petrikonis, pabrėžęs universitetinės kosmetologijos studijų programos poreikį ir būtinybę nuolat tobulinti studijas atsižvelgiant į naujausias mokslo žinias. Profesorius įvertino LSMU Farmacijos fakulteto iniciatyvą diskutuoti apie kosmetologijos kaip srities perspektyvą ir rengiamų specialistų kompetencijas, kurių prireiks jau netolimoje ateityje.

Metas peržiūrėti studijų reglamentavimą Lietuvoje

Konferencijos pranešimų sesiją pradėjo LSMU Farmacijos fakulteto dekanė prof. Ramunė Morkūnienė, apžvelgusi užsienio universitetų pa-

tirtis rengiant kosmetologijos specialistus.

Profesorė pasidžiaugė stipria LSMU Farmacijos fakulteto pažanga: fakulteto šiandieną pasižymi reikšminga moksline ir infrastruktūros plėtra, mokslo atradimų ir gamtos turtų pagrindu kuriami inovatyvūs farmaciniai ir kosmetikos gaminiai – kremai, serumai, losjonai, pieneliai, miceliniai ir aromatiniai vandenys ir kt., plačiai vykdomi kuriamų kosmetikos gaminių ikiklinikiniai tyrimai, o produktai komercinami Lietuvos ir užsienio rinkose.

Pasak pranešėjos, Europos kosmetikos rinka, kurios vertė 2021 m. siekė 80 mlrd. eurų, yra didžiausia kosmetikos gaminių rinka pasaulyje, kuri sukuria daugiau nei 2 mln. darbo vietų. Europos kosmetikos sektoriuje dirba daugiau nei 30 tūkst. 400 mokslininkų, kasmet 25 proc. visų rinkoje esančių kosmetikos gaminių patobulinami arba sukuriami visiškai nauji.

Svarbu, kad 10 proc. visų ES išduotų patentų yra kosmetikos produktai. Akivaizdu, kad kosmetologijos srityje milžinišku greičiu kuriamos naujos mokslo žinios ir technologijos, kurių varomoji jėga yra augantys visuomenės poreikiai kosmetologijos paslaugoms.

Todėl tampa itin aktualu užtikrinti kosmetikos produktų ir priemonių saugumą bei parengti specialistų, kurie turėtų integruotų kosmetologijos bei medicinos ir sveikatos mokslų žinių.

Pasak prof. R. Morkūnienės, šiuo metu kosmetologijos studijas Lietuvoje vykdo tik kolegijos.

Europos šalyse pastarąjį dešimtmetį kosmetologų rengimas iš esmės atnaujintas, atnaujinta ir jų veiklos norma, kuri apima platų medicininės kosmetologijos procedūrų spektrą, siekiant užtikrinti kokybišką kosmetologo ir gydytojo dermatologo bendradarbiavimą.

Profesinio bakalauro, bakalauro ir magistro studijų programos Europoje vykdomos grožio industrijos, kosmetologijos, produktų plėtos kryptyse. Magistro programos suteikia žinių kosmetikos produktų kūrimo, kokybės, dermakosmetikos srityse. Fundamentiniai mokslai – odos biologijos, patologijų, regeneracijos srityse – studijų metu integruojami su laboratoriniais gebėjimais, mokant spręsti klinikinės problemas.

„Magistro laipsnis Europos šalyse suteikia profesinį pranašumą, trokštamą savo srities kompetencijos lygį, įskaitant valdymo ir tyrimų įgūdžius, kurie paprastai yra susiję su šiuo išsilavinimo lygiu. Akivaizdu, kad Lietuvoje būtina peržiūrėti grožio paslaugų posektorius profesinės veiklos reguliavimą ir ypač – kosmetologijos studijų reglamentavimą“, – pabrėžė prof. R. Morkūnienė.

»8

Gyvensenos medicina: LSMU ir Lietuva pokyčiais rodo pavyzdį pasauliui

5» Kauno miesto poliklinikoje – jau dirba

Konferencijoje dalyvavo ir Seimo narys, buvęs sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga, vienas gyvenamosios medicinos magistro studijų programos kūrėjų.

„Su šia iniciatyva Lietuva visame pasaulyje buvo pirmėivė, apskritai esame stiprūs visuomenės sveikatos srityje: gerai sutvarkyta struktūra, įkurti visuomenės sveikatos biurai, turime šios srities mokslininkų. Gyvensenos medicina yra išskirtinė visuomenei, kuri suvokia, kad žmogus yra pats atsakingas už savo sveikatą, turi ja rūpintis. Dažnas nežino, kaip tą padaryti. Abstrakčių patarimų neužtenka, ir čia į pagalbą ateina gyvenamosios medicina“, – kalbėjo A. Veryga. Kauno miesto

poliklinikos direktorius Paulius Kibiša sakė, kad poliklinika jau yra įdarbinusi vieną gyvenamosios medicinos specialistą. Rudenį poliklinikoje dirbs jau keturi tokie medikai. „Iniciatyvos paprastai eina iš paskos pacientų poreikiams, tik kartais – pirma jų. Čia ir bus pastarasis atvejis“, – komentavo P. Kibiša.

Konferenciją „Gerosios gyvenamosios medicinos praktikos kūrimas Lietuvoje“ LSMU surengė kartu su Lietuvos gyvenamosios medicinos asociacija, Lietuvos šeimos gydytojų kolegija ir Savivaldybių visuomenės sveikatos biurų asociacija. Tai jau septintoji gyvenamosios medicinos skirta konferencija.

2023 m. kovo 3 d. sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl pirminės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros paslaugų tei-

kimo organizavimo ir šių paslaugų išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ pakeitimo numatyta, kad šeimos gydytojo koman-

doje asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia ir gyvenamosios medicinos specialistas, o iki 2030 m. pabaigos šeimos gydytojo koman-

doje dirbančių gyvenamosios medicinos specialistų etatų skaičius turi būti 0,20 viename šeimos gydytojos etatui.

Europos ortodontų sąjungos kongrese – ir lietuvių pranešimai

Birželio 11–15 d. Norvegijoje, Osle, vyko Europos ortodontų sąjungos kongresas, kuriame dalyvavo LSMU Ortodontijos klinikos vadovė profesorė Kristina Lopatienė, prof. Arūnas Vasiliauskas, doc. Eglė Zasčiurinskienė, doc. Mantas Šidlauskas ir doktorantė Monika Šidlauskienė.

Kongreso pagrindinės temos buvo įrodymais pagrįsta ortodontija, periodonto ligos ir ortodontija bei retinuočių dantų gydymo ir prevencijos aktualijos. Ortodontijos klinikos mokslininkų komanda pristatė žodinius ir standinius pranešimus. Doc. Eglė Zasčiurinskienė skaitė pranešimą iš savo stažuotės po doktorandūros mokslinio projekto rezultatų apie ortodontinio gydymo poreikį ir reikalingumą pacientams, kai periodonto liga yra pažengusi. Ši tema pastaruoju metu sulaukia vis daugiau dėmesio tiek tarp ortodontijos, tiek tarp periodontologijos specialybių gydytojų visame pasaulyje. Dėl periodonto ligos dantis praranda minkštuosius audinius ir supantį kaulą, dėl to dantis migruoja ir lemia antrines sąkandžio anomalijas, funkcinis sutrikimas, pablogina gyvenimo kokybę bei šypsenos estetiką. Ortodontinis gydymas šiems pacientams sudaro sąlygas išsaugoti savus dantis ir atlieka svarbų vaidmenį gydant sąkandį.

Prof. Kristina Lopatienė, doc. Mantas Šidlauskas ir dakt. Monika Šidlauskienė pristatė naujausius Dvynių projekto tyrimus, kuriuose nagrinėjama aplinkos ir genetikos įtaka kvėpavimo takų ir gomurio morfologijai. Prof. Arūnas Vasiliauskas pristatė apžvalginius praneši-

■ Doc. Eglės Zasčiurinskienės pranešimo pristatymas.

mus, kuriuose aptarė šoninių dantų intruzijos naudojant skeletinę atramą priekinio atviro sąkandžio gydymui bei ilgalaikius II klasės 1 poklasio sąkandžio anomalijų gydymo rezultatus. Ortodontijos klinikoje atliktuose moksliniuose darbuose dalyvavo Odontologijos fakulteto studentai Gabrielė Šinkūnaitė, Coral Shishportish, Klaudija Urbutytė, Vytenis Papievis, Liveta Rastokaitė. Kongreso metu buvo cituojami ir ankstesni šios klinikos mokslininkų darbai apie retinuosius iltis, genetikos ir aplinkos veiksnių įtaką veido ir žandikaulių augimui ir ortodontinių anomalijų vystymui, remiantis Dvynių tyrimo projektu, kiti darbai.

LSMU mokslininkai garsina universitetą ir sulaukia tarptautinio dėmesio.

Ortodontijos klinikos mokslininkai diskutavo aktualiais ortodontijos klausimais ir aptarė bendrų projektų vystymo galimybes su Oulu ir kitais universitetais. Džiaugiamės, kad LSMU mokslininkai garsina universitetą ir sulaukia tarptautinio dėmesio.

Ortodontijos klinikos fotoinf.

■ Prof. Arūnas Vasiliauskas, prof. Kristina Lopatienė, prof. Virpi Harila, doc. Mantas Šidlauskas, dakt. Monika Šidlauskienė.

■ Ortodontijos klinikos mokslininkai.

Veterinarijos studijos tapo stipriu tramplinu tarptautinei karjerai

4» Akademinė – prestižinė nepriklausoma organizacija, besirūpinanti klausimais, susijusiais su žemės ūkiu, sodininkyste, maistu, mišku ir miško produktais, žvejyba ir akvakultūra, aplinka bei gamtos ištekliais. Tai – savita tyrėjų ir gamintojų, praktikų ir vartotojų, politikų ir plačiosios visuomenės susitikimo vieta. Organizacija siekia išmintingų sprendimų tausiai naudojant biologinius gamtos išteklius.

„Tarptautinė narystė – didelis pripažinimas: ji suteikia tik septyniems administracinių ir mokyimo įstaigų atstovams pasaulyje, ir man teko garbė patekti į tą septynetą. Buvau pastebėtas už tarptautinę veiklą organizuojant ir vykdančią valstybių veterinarijos gydytojų ir veterinarijos inspektorius mokymus užkrečiamųjų gyvūnų ligų stebėsenos, kontrolės ir likvidavimo srityje, taip pat ir už mokslinę veiklą LSMU – straipsnius, knygas ir brošiūras.

Akademinės veiklos grindžiama

žinių dalijimusi su mokslinė, akademinė, studentų bendruomene įvairių renginių – metu. Tarptautiniai nariai kviečiami į konferencijas, mokymus, bendrus mokslo projektus, skatinami dirbti mokslo labui, publikuoti mokslo laimėjimus“, – pasakojo M. Masiulis.

Ligų mechanizmai – vis dar neperprasti

Pašnekovas tikisi, kad garbina privilegija suteiks daugiau galimybių veikti tarptautiniu lygmeniu, plėtoti mokslinius tyrimus, juos publikuoti ir viešinti, dalytis patirtimi su kolegomis Lietuvoje.

M. Masiulio profesinė svajonė – perprasti gyvūnų užkrečiamųjų ligų plitimo ar perdavimo mechanizmą, surasti ir pritaikyti praktikoje veiksmingus būdus kontroliuoti šias ligas.

„Pasaulyje kol kas dar nėra pavykę to padaryti, ir tai dar labiau skatina domėtis, ieškoti, suprasti ir tobulėti“, – šyptelėjo pašnekovas.

Žingsnis universitetinių kosmetologijos studijų link: poreikis ir galimybės – yra

6» Mokslo ir verslo bendradarbiavimas: fakulteto sėkmė

LSMU Farmacijos fakulteto Vaistų technologijos ir socialinės farmacijos katedros vadovė prof. Jurga Bernatienė konferencijoje pristatė praktinę mokslo ir verslo bendradarbiavimo patirtį Farmacijos fakultete.

Profesorė, sukaupusi nemažai tarptautinių ir nacionalinių projektinių veiklų patirties, pabrėžė: svarbiausia – idėja!

Fakultete su verslo įmonėmis glaudžiai bendradarbiaujama jau nuo 2014 m. Per tą laiką bendradarbiauta su daugiau nei 50 įmonių, sudaryta daugiau nei 70 bendradarbiavimo, keletas licencinių ir jungtinės veiklos sutarčių.

„Neretai įmonės kreipiasi pakartotinai tris ar net daugiau kartų. Beveik 60 proc. tokių gaminių yra odos priežiūrai skirti produktai“, – pastebėjo pranešėja.

Prof. Jurgos Bernatienės ir verslo įmonių bendradarbiavimas prasidėjo, kai ji kartu su kolegėmis sukūrė žirgams skirtą gelį nuo skausmo. Gaminyje buvo labai paklausus, nes sportinės žirgų traumos dažnos, net jei joja patyrę raiteliai.

Vėliau sukurtos odos priežiūros gaminių linijos komercinės sėkmės sulaukė ne tik Lietuvoje, bet ir tarptautinėje erdvėje. Kartu su UAB „Valerijono vaistinė“ sukurti produktai du kartus buvo apdovanoti parodoje „Rinkis prekę lietuvišką“: vieną kartą aukso medaliu, kitą – diplomu. Visi sukurti produktai eksponuojami Farmacijos fakulteto ketvirtame aukšte.

Prof. Jurga Bernatienė kartu su bendraautorais parengė 130 publikacijų, iš kurių 20 yra kosmetologijos tematika. Nuolat organizuojamos įvairios konferencijos, diskutuojama kosmetologinėmis temomis.

Įdirbis: inovatyvios ir nuolat atnaujinamos studijos

Pasak prof. J. Bernatienės, studijų Farmacijos fakultete vizija – nuolatinis programų atnaujinimas. Fakulteto laboratorijos aprūpintos įvairia įranga. Pastaraisiais metais orientuojamasi į prioritetinę sritį: plėtojant simuliacinį (imitacinį) mokymo metodą, kuriamos šiuolaikiškos, puikiai aprūpintos simuliacinės auditorijos.

Viena jų, įkurta prieš metus kartu su „Camelia“ vaistinių tinklu, skirta sveikatai tikrinti ir grožio paslaugoms teikti. Inovatyvi aparatūra padeda atlikti įvairias veido odos analizes, nustatyti veido odos būklę, odos drėgnumą, raukšlėtumą ir t. t. Šią įrangą studentai sėkmingai naudoja laboratorinių darbų metu, su ja tyrimus atlieka fakulteto mokslininkai.

Bendradarbiaujant su penkiais universitetais, parengta „Erasmus +“ Mišriųjų intensyviųjų studijų programa „Saugūs kosmetikos gaminiai“. Ši programa buvo labai sėkminga, todėl 2023 m. rudenį ji vėl bus organizuojama.

A. Koroliovo nuotr.

Šalies bendrojo lavinimo mokyklos taip pat domisi Farmacijos fakultete vykdoma veikla, per penkerius metus svečiavosi daugiau nei 1 tūkst. mokinių iš įvairių Lietuvos mokyklų. Dažniausiai jie praktikuoja gaminti kosmetikos gaminius.

Profesorė taip pat priminė, jog Farmacijos fakultetas vykdo kosmetologijos mokslinius tyrimus, bendradarbiauja su neurologais ir dermatologais. Neseniai prof. Jurga Bernatienė Masaryk universitete (Čekija) kaip tarptautinė ekspertė dalyvavo akredituojant kosmetologijos programą, kurią įvertino teigiamai.

Tad žinių, patirties, metodų, infrastruktūros, galimybių – turime. Profesorė neabejoja universitetinės kosmetologijos studijų programos sėkme ir reikalingumu ir LSMU Farmacijos fakultete. Kosmetikos gamyba yra neregamentuota, tad Kosmetologijos programos atsiradimas prisidėtų, kad vartotoją pasiektų tik saugūs ir kokybiški gaminiai.

Kaip užtikrinti inovacijų kokybę?

Pranešime „Gaminių kokybės vaidmuo kosmetologijos plėtrai“ prof. V. Jakštas pristatė vartotojų lūkesčių ir juos atliepiančių inovacijų reikšmę kosmetikos gaminių sektoriuje ir susijusius kokybės iššūkius.

Nuo 1984 m. mokslo bendruomenė, diskutuodama apie bioaktyviais junginiais praturtintus kosmetinius produktus, vartoja terminą „cosmeceuticals“, tačiau ši gaminių grupė, kurioje pritaikoma išskirtinai daug inovacijų, yra nepakankamai reglamentuota.

Pasak prof. V. Jakšto, reguliaciniai sprendimai ypač svarbūs itin sparčiai besivystančių nanotechnologijų bei kompleksine sudėtimi pasižyminčių natūralios kilmės ingredientų taikymui kosmetikos gaminiuose.

Siekiant, kad vartotojų lūkes-

čius atitinkantys produktai pasiektų juos kuo greičiau ir būtų racionaliai naudojami, tikslinga plėtoti farmacijos srityje taikomus kokybės struktūrizavimo modelius, o specialistų ugdymas kosmetikos produktų plėtos ir paslaugų sektoriuje privalo užtikrinti ekspertinio lygio žinių poreikį.

„Universitetai, turintys mokslinių tyrimų patirties kuriant inovatyvias technologijas bei kosmetikos produktus, analitinius kokybės vertinimo metodus, gali prisidėti prie paslaugų kokybės plėtos vykdydami mokslo ir techninę pažangą atitinkančias kosmetologijos krypties studijas“, – apibendrino prof. V. Jakštas.

Kvalifikuoto kosmetologo vaidmuo – svarbus

LSMU Odos ir venerinių ligų klinikos vadovė prof. Skaidra Valiukevičienė apžvelgė medicininės kosmetologijos poreikį grožio paslaugų kokybei gerinti.

Profesorė priminė, jog Lietuvoje kosmetologo profesinė kvalifikacija nėra iki šiol įtvirtinta medicinos norma ir licencijuojama. Kosmetologo veiklą apibrėžia „Sveikatos priežiūros ir grožio paslaugų sektoriaus profesinis standartas“, patvirtintas 2020 m.

Sisteminės literatūros analizės duomenimis, kosmetologai palaiko ir skatina sveikatai palankią veiklą. Grožio salonai yra tinkamos vietos sveikatai palankiam sąmoningumui didinti ir gali būti sėkmingai naudojami vykdamas švietimo programas apie sveiką gyvenimo būdą, odos, krūtų ir gimdos kaklelio vėžio prevenciją.

„Gerai išsilavinęs ir žinantis sveikatos rizikos veiksnius kosmetologas yra tinkamas sveikatos priežiūros specialistas perduoti žinias apie gyvenimo būdą savo darbo aplinkoje. Kosmetologas turi įgyti žinių apie odos vėžio profilaktiką, apsaugą nuo ultravioletinių spindulių, kre-

mą nuo saulės, odos vėžio formas, vengimą soliariumų ir išmanyti tikslingą medicinos pagalbą bei kosmetikos cheminę sudėtį.

Net pusės (50 proc.) melanos atvejų pacientas pats neaptinka“, – kalbėjo prof. S. Valiukevičienė.

Skerspjuvio tyrimo duomenimis, Floridoje 43,4 proc. studentų kosmetologų buvo nepakankamai pasirengę neįprastų odos darinių patikrai. Po mokomojo pristatymo odos vėžio žinios reikšmingai pagerėjo. Šiame tyrime prieita prie išvados, jog odos vėžio švietimo programos efektyvios ir reikalingos kosmetologui ir turi būti įtrauktos į kosmetologijos mokymo programas.

Kosmetologo vaidmuo svarbus formuojant žmonėms tinkamą gyvenimo būdą, informuojant juos apie sveiką mitybą, odos priežiūrą, efektyvių odos priežiūros programų sudarymą ir jų pritaikymą.

Pasak pranešėjos, kosmetologą pacientas neretai pasiekia net greičiau nei gydytoją. Tradicinė kosmetologija apima sausos ir riebios odos kontrolę, apsaugą nuo saulės, odos priežiūrą ir higieną, plaukų slinkimo, raukšlių susidarymo, jautrios odos ir prakaitavimo valdymą.

„Šioms problemoms spręsti gydytojas dermatologas neturės pakankamai laiko, nes jis diagnozuoja ir gydo jo kompetencijai priskirtas ligas. Kosmetinė dermatologija yra dermatologijos sritis, už kurią taip pat atsakingas gydytojas dermatologas.

Ji apima fotosenėjimo, hiperhidrozės, alopecijos, idiopatinio hirsutizmo, seborėjinio dermatito korekciją. Tačiau tarp kosmetologo ir dermatologo veiklos yra glaudė sąsaja ir kosmetologui reikia medicininės kosmetologijos žinių“, – pastebėjo profesorė.

Apibendrinama prof. S. Valiukevičienė pabrėžė: šiuolaikinė kosmetologija, be žmogaus kūno

gražinimo ir priežiūros, susijusi su prevencija, kuria siekiama kuo ilgiau išlaikyti sveikatą ir fizinį pasirengimą. Kosmetologo profesija glaudžiai susijusi su šiuolaikine sveikatos stiprinimo koncepcija, kurios dalis yra sveikatos ugdymas.

Kvalifikuotas kosmetologas turi turėti teorinių ir praktinių pagrindų kosmetinės ir estetinės dermatologijos srityse, kokybiškam ir bendram darbui su gydytoju dermatologu, žinių bei gebėjimų apie personalizuotos kosmetikos gamybą ir tikslinį jos taikymą.

Taip pat jis privalo neperžengti ribų – „profesinio standarto“, tai yra taikomų procedūrų skvarbos į/ per odą iki „pirmojo kraujo lašo“, atlikti jas tik viršutinio odos sluoksnyje (epidermyje).

Po pranešimų – diskusija

Po konferencijos vyko apskritojo stalo diskusija su svečiais iš Sveikatos apsaugos ministerijos.

Diskusijoje dalyvavo Valstybinės akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybos prie SAM direktoriaus pavaduotoja Ramunė Vaitkevičienė, SAM Žmogiškųjų išteklių vyr. specialistė leva Blažinskienė, SAM Sveikatos saugos skyriaus patarėja Veslava Golnis, taip pat – Kauno kolegijos Kosmetologijos katedros vedėja Žaneta Mickienė, kosmetologė, KKAL valdybos narė Asta Bagdonaitė, socialiniai partneriai, medicinos gydytojai; Vilniaus kolegijos grožio terapijos katedros lektoriai, Šiaulių valstybinės kolegijos lektoriai ir kt. Diskusiją vedė LSMU prorektorius studijoms prof. K. Petrikonis.

Diskusijos metu pritarta magistro universitetinės programos aktualumui. Nuspręsta koreguoti Kosmetologijos studijų aprašą pagal SAM pastabas. Teikti Kosmetologijos magistro programą tvirtinimui SKVC.

LSMU Komunikacijos tarnybos inf.

LSMU akušerijos ir slaugos studentų viešnagė Suomijoje

Birželio 5–9 d. Suomijoje, Lahti mieste, vyko University West organizuojami kursai „Sąmoningumas sveikatos ir socialinių paslaugų srityje“ (*Norm – Consciousness in Health and Social Service*), finansuojami „Nordplus“ programos lėšomis. Dalyvavo 5 šalys: Suomija, Norvegija, Švedija, Danija ir Lietuva. Lietuvai atstovavo akušerijos ir slaugos studentai: Judita Klusaitė, Augustė Daugėlaitė, Sheckine Cheruto Kipkorir ir Stanley Kelechi. Atsakingi koordinatoriai iš Lietuvos – A. Blaževičienė ir L. Spirgienė.

Judita Klusaitė
Studentė

Šiandien sparčiai besikeičiančioje sveikatos priežiūros srityje normų ir sąmoningos priežiūros reikšmė yra labai svarbi visuomenės tobulėjimui. Dėl įsigaliojusių socialinių normų sveikatos priežiūros sistemoje, darbuotojas, pacientas ar kitas asmuo gali būti diskriminuojamas, engiamas, niekinamas ir marginalizuojamas. Kodėl tai vyksta? Kodėl modernioje pasaulyje socialinės normos vis dar trukdo kiekvienam asmeniui teikti lygiavertę, pro-

fesionalią pagalbą? Dalyviai atsakė į šiuos klausimus ir ieškojo bendro sprendimo geresnės priežiūros link.

Intensyvioms savaitės metu kartu su kolegomis diskutavome apie sveikatos priežiūros darbuotojų, klientų, pacientų vienodo požiūrio svarbą, socialinio teisingumo ir lygių santykių kūrimą. Turėjome galimybę įvairiais metodais tobulinti savo įgūdžius, skatinančius lygiavertę gydymą. Pavyzdžiui, tema „Lyčių segregacijos stebėjimas švietimo ir profesinėje veikloje“ skatino skirtingų šalių studentų grupes atsakinėti į pateiktus klausimus, kelti idėjas, atlikti integruo-

tas užduotis, taip spręsti lyčių išskirtas normas, stereotipus ir vaidmenis.

Taigi šie kursai leido ne tik užmegzti santykius su skirtingos šalies studentais ir sveikatos priežiūros specialistais, bet ir gauti daugiau žinių apie sąmoningumą, kritinį mąstymą, kūrybiškumą slaugos srityje. Ellinor Tengelin (2019 m.) teigia, kad normų suvokimas yra atspirties taškas, kuris leidžia suprasti ir identifikuoti normas ir kokią įtaką tai turi asmenims ar jų grupėms. Todėl šie kursai davė atspirties tašką sulaužyti socialines, neigiamas normas ir skleisti lygiavertę gydymą.

BIRŽELIO 18–24-oji PASAULINĖ ALERGIJOS SAVAITĖ

Klimato kaita ir alergijos

Šiais metais Pasaulinė alergijos savaitė minima birželio 18–24 dienomis. Kiekvienais metais Pasaulinė alergijos organizacija (angl. WAO) parenka šūkį, susijusį su aktualia alergijos problema, siekiant atkreipti kuo didesnę visuomenės dėmesį ir raginant imtis adekvačių veiksmų atitinkamos problemos sprendimui.

Gyd. Justina Šematonytė, prof. Brigita Šitkauskienė

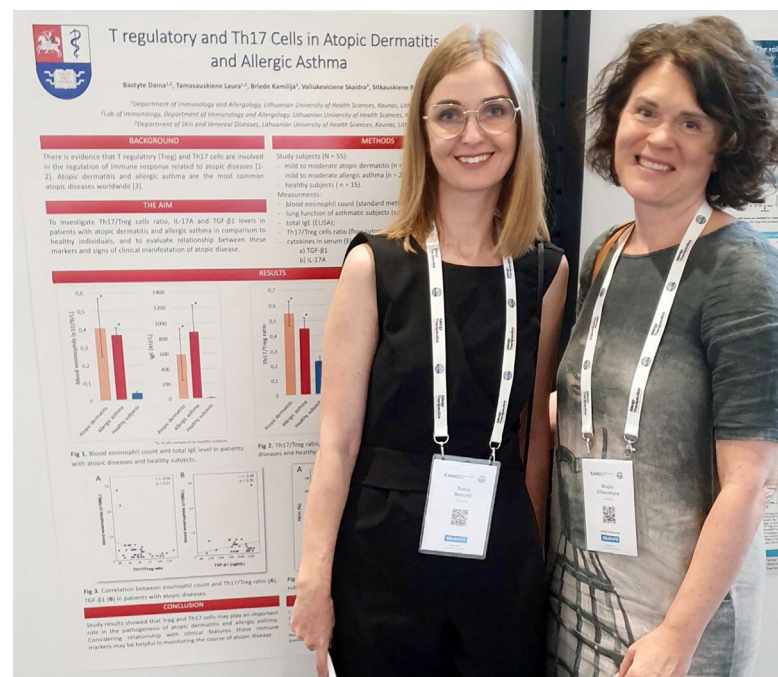
Šiomet didžiausias dėmesys – kaip suvaldyti alergines ligas esant klimato pokyčiams. Klimato kaita yra pasaulinio masto ir daro poveikį visiems. Kylanti oro temperatūra, šylantys vandenynai, spartėjantis ledynų tirpimas yra keletas išmatuojamų klimato kaitos padarinių kartu su intensyviomis sausromis, padidėjusia oro tarša, ankstyvesniais ir intensyvesniais žiedadulkių sezonais, didesne gaisrų rizika bei mažėjančia biologine įvairove.

Alergiški ir astma sergantys asmenys yra ypač jautrūs klimato kaitai, nes aplinkoje daugėjant alergenų ir didėjant jų koncentracijai, didėja jų poveikis organizmui, todėl labai svarbu, kad ne tik sveikatos priežiūros specialistai, bet ir visa visuomenė domėtųsi šia tema, keliama problema, ieškotų naujų alergijos ir astmos valdymo metodų, profilaktikos priemonių, atsižvelgiant į besikeičiantį

klimatą ir aplinką. Specialistai – alergologai ir klinikiniai imunologai – gali padėti anksti diagnozuoti alerginę ligą, nustatyti simptomų sukėlėjus – organizmą įjautrinančius alergenų, parinkti tinkamas priemones, leidžiančias kontroliuoti ligos simptomus bei pagerinti gyvenimo kokybę. Kasmet vykstantis Europos alergologų ir klinikinių imunologų akademijos kongresas – šiomet birželio 9–11 d. Hamburge – buvo tarsi reikšminga įžanga į Pasaulinę alergijos savaitę. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Imunologijos ir alergologijos klinikos dėstytojai, gydytojai ir mokslininkai aktyviai dalyvavo šiame kongrese, kurio tema „kelias nuo tradicinės medicinos iki individualizuotos sveikatos priežiūros“. Renginio metu vyko daugiau nei 120 mokslinių sesijų, taip pat praktiniai seminarai ir kitos edukacinės programos.

Kongreso dalyviai galėjo pristatyti savo mokslinius pasiekimus ir klinikinius tyrimus tarp kitų draugi-

jos narių. Kaip ir kasmet, Kauno klinikų Imunologijos ir alergologijos klinikos atstovės buvo aktyvios kongreso dalyvės. Jaunoji mokslininkė Sandra Sakalauskaitė pristatė mokslinį darbą, nagrinėjantį molekulinės alergijos diagnostikos galimybes „Molecular profiles of nsLTP-sensitized patients: a pilot study“ (bendraautorai dr. E. Gasiūnienė, prof. B. Šitkauskienė). Džiaugiamės, kad medicinos mokslų daktarė Laura Tamašauskienė laimėjo kongreso dotaciją „travel grant“ ir mokslininkės tyrimas „Changes of IL-17 and IL-22 level after nasal challenge with Dermatophagoides pteronyssinus allergen in patients with persistent allergic airway diseases“ bus publikuotas „Allergy“ moksliniame leidinyje (bendraautorai: dr. Viltė Marija Gintauskienė, prof. Brigita Šitkauskienė). Doktorantė Daina Bastytė pristatė tyrimą, kuriame vertinta Th17 ir T reguliacinių limfocitų ir su jais susijusių citokinų reikšmė sergantiems atopinėmis ligomis (angl. *T regulatory and Th17 Cells in Atopic*

■ Doktorantė D. Bastytė kartu su moksline vadove prof. B. Šitkauskiene.

Dermatitis and Allergic Asthma (bendraautorai: L. Tamašauskienė, K. Briedė, S. Valiukevičienė, B. Šitkauskienė)), o gydytoja Justina Šematonytė kartu su doc. Jūratė Staikūniene-Kozonis pristatė unikalų klinikinį atvejį, pasakojantį apie ypač ankstyvą retos genetinės ligos – paveldimos angioedemos – simptomų pasireiškimą 2 metų amžiaus berniukui (angl. *Early Presentation of Hereditary Angioedema Symptoms in 2-year-old Boy*). Džiugu, kad doktorantės Dainos Bastytės ir gydytojos Justinos Šemato-

nytės pranešimai buvo atrinkti tarp laureatų ir pristatyti renginio atidarymo ceremonijoje jaunuųjų mokslininkų sesijos metu.

Viliamės, kad alerginių ligų valdymo problema keičiantis klimatui būtų aktuali ne tik renginių ir socialinių projektų metu, bet imtasi adekvačių priemonių jos sprendimui. Džiaugiamės, kad mūsų institucijos mokslininkai ir specialistai, dirbantys alergologijos ir klinikinės imunologijos srityje yra aktyvūs šio siekio įgyvendinimo dalyviai.

Lietuvos anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų draugijos suvažiavimas: 15 metų veiklos paminėjimas ir naujos valdybos rinkimai

Birželio 2-ąją vyko Lietuvos anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų draugijos (LAITSD) suvažiavimas. Tai ypatingas įvykis draugijos istorijoje, nes šiemet ji švenčia savo veiklos 15 metų sukaktį. Suvažiavime buvo ne tik minima ši proga, bet ir vyko mokslinė-praktinė konferencija, valdybos rinkimai bei šventinė vakarienė. Renginys buvo kupinas įdomių slaugos temų, LAITSD veiklos pristatymų ir svarbių įvykių paminėjimų.

Rokas Žilys

Anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojas, Kauno klinikų, LAITSD valdybos narys

Suvažiavimas prasidėjo konferencija „Slaugos aktualijos anestezilogijoje ir intensyvioje terapijoje 2023“.

Konferencijoje buvo pristatomos šios temos: „Europos gaivinimo tarnybos rekomendacijos 2021: kas naujo vaikų gaivinime?“ (pranešėja Silva Kostyliovienė, Kauno klinikos); „Saugus vaistinių preparatų administravimas slaugytojo veikloje“ (pranešėja Julija Korsak, RVUL, LAITSD); „Epidūrinis nuskausminimas – ką turi žinoti anestezijos slaugytojas?“ (pranešėja Evelina Alūzaitė, Kauno klinikos, LAITSD); „Smurtas asmens sveikatos priežiūros įstaigoje“ (pranešėja prof. dr. Natalija Istomina, VU Medicinos fakultetas, LAITSD); „Komandinis darbas perioperaciniu laikotarpiu“ (pranešėjas Donatas Mečislauskas, Kauno klinikų, LAITSD).

Šie pristatymai buvo labai įdomūs ir aktualūs, įtraukė dalyvius į gyvas diskusijas. Konferencijos metu buvo išsamiai aptariami naujausi slaugos tyrimai, moksliniai straipsniai ir inovacijos; dalytasi gerąja praktika ir profesiniais iššūkiais bei jų sprendimo būdais.

Suvažiavimo metu buvo pristatyta LAITSD veiklos penkmečio ataskaita, paminėti svarbiausi praėjusių metų įvykiai ir renginiai. Tai draugijos indėlis į anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų medicinos normų rengimą, ekspertinį įnašą dalyvaujant darbo grupėse rengiant kitus norminius aktus, bendradarbiavimą su Baltijos šalių anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų draugijomis, Lietuvos anestezilogų reanimatologų draugija ir kitomis slaugytojų organizacijomis. Buvo pristatomi veiklos planai ateinantiems metams ir naujų projektų idėjos, kurios padėtų stiprinti LAITSD įtaką ir vaidmenį sveikatos priežiūros srityje. Suvažiavime buvo aptartos ir aktualios temos, susijusios su COVID-19 pandemija ir Ukrainos karo poveikiu sveikatos priežiūros sektoriui.

Per pastaruosius 5 metus aktyviausiai LAITSD nare – Lina Gedrimė įteikta padėka už atstovavimą skaitant mokslinius ir praktinius pranešimus visose draugijos organizuotose konferencijose.

Svarbiausias suvažiavimo momentas – draugijos valdybos narių rinkimai. Renginyje dalyvavę nariai balsavo už naują valdybą, kuri atstovaus draugijos nariams kitai 5 metų kadencijai. Naujai išrinkta valdyba

Šiuo metu organizacijoje registruoti 158 nariai, 78 iš Vilniaus gydymo įstaigų, 56 – Kauno, likusi dalis – iš mažesnių Lietuvos miestų.

pažadėjo įnešti naujų idėjų, siekiant dar labiau stiprinti draugijos veiklą, didinti anestezijos ir intensyviosios terapijos slaugytojų specializacijos prestižą. Daiva Didvalė, Kauno klinikų Anestezilogijos klinikos slaugos vadovė, vienbalsiai buvo išrinkta LAITSD pirmininke antrajai kadencijai.

Konferenciją užbaigė šventinė vakarienė – puiki proga atšvęsti draugystę, bendrystę tarp Lietuvos slaugytojų, prisiminti pasiekimus ir įžvelgti naujų ambicingų tikslų ateičiai. Visas šis renginys parodė LAITSD narių stiprybę ir ryžtą, siekiant tobulėti slaugos srityje. Šiuo metu organizacijoje registruoti 158 nariai, 78 iš Vilniaus gydymo įstaigų, 56 – Kauno, likusi dalis – iš mažesnių Lietuvos miestų.

■ Aktyviausia LAITSD nare pripažinta Klaipėdos ligoninės Dienos chirurgijos centro vyresnioji slaugytoja Lina Gedrimė (kairėje) ir dar kartą penkerių metų kadencijai LAITSD pirmininke išrinkta Kauno klinikų Anestezilogijos klinikos slaugos vadovė Daiva Didvalė.

M. Kutkaičio nuotr.

■ Suvažiavimo dalyviai.

Paskelbti Lietuvos moksleivių ir suaugusių gyventojų sveikatos rizikos veiksnių pokyčių COVID-19 pandemijos ir popandeminiu laikotarpiu tyrimo rezultatai

COVID-19 pandemija ir su ja susiję įprasto gyvenimo ribojimai sukėlė žmonėms stresą ir gyvensenos pokyčius, kurie gali turėti ilgalaikį poveikį žmonių sveikatai. Įgyvendinant Vals-tybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo 2022 metų lėšomis finansuojamą projektą „Lietuvos moksleivių ir suaugusių gyventojų sveikatos rizikos veiksnių pokyčių COVID-19 pandemijos laikotarpiu vertinimas ir rekomendacijų jų neigiamam poveikiui mažinti parengimas“, LSMU Visuomenės sveikatos fakulteto Sveikatos tyrimų instituto mokslininkų komanda 2022–2023 metais atliko tyrimą ir rezultatus pateikė elektroniniame leidinyje.

Asta Raskilienė, mokslo darbuotoja
Monika Grincaitė, jaunesnioji mokslo darbuotoja

Beveik kas trečias moksleivių teigė, kad pandemija pablogino jo gyvenimą

Tirtos trys atsitiktinės imtys: vienuolik-
tos klasės moksleivių (n=1419), kolegijų pir-
mo kurso studentų (n=1457) ir suaugusių
20–64 metų gyventojų (n=1500). Mokslei-
viai ir studentai patys pildė parengtus klausi-
mynus, suaugusių gyventojų apklausą atliko
UAB „Vilmorus“. Vertinti mitybos, fizinio akty-
vumo, žalingi įpročiai ir kūno svoris, jų poky-
čiai COVID-19 pandemijos metu ir pokyčių iš-
likimas po pandemijos.

Beveik kas trečias moksleivių teigė, kad
pandemija pablogino jo gyvenimą. Ji paveikė
psichikos sveikatą ir mokymosi rezultatus, ypač
merginų. Gana didelė dalis moksleivių patyrė
nerimo simptomų, jautėsi nelaimingi ir vieni-
ši, jiems trūko socialinės paramos. Sumažėjo
ir šiaip nepakankamas daugumos moksleivių
fizinis aktyvumas. Pandemija turėjo neigiamą
poveikį moksleivių mitybos įpročiams: pusė
moksleivių ne kasdien pusryčiauja, apie 70 proc.
ne kasdien valgė daržoves ir vaisius, dažnai bu-
vo valgomi saldumynai. Tarp moksleivių buvo

Nuoroda į leidinį:

<https://lsmu.lt/wp-content/uploads/e-BOOK-lock-2023-Lietuvos-moksleiviu-parengimas%E2%80%93Uzs142-B5.pdf>
<https://lsmu.lt/wp-content/uploads/e-BOOK-lock-2023-Lietuvos-moksleiviu-parengimas%E2%80%93Uzs142-B5.pdf>

Nuoroda į priedą:

<https://lsmu.lt/wp-content/uploads/e-BOOK-lock-PRIEDAI-2023-Lietuvos-moksleiviu-parengimas%E2%80%93Uzs143-B5.pdf>
<https://lsmu.lt/wp-content/uploads/e-BOOK-lock-PRIEDAI-2023-Lietuvos-moksleiviu-parengimas%E2%80%93Uzs143-B5.pdf>

paplitęs įprastų cigarečių rūkymas, elektroninių
cigarečių, kanapių ir alkoholio vartojimas.

COVID-19 pandemija paveikė ir studen-
tų gyvenseną. Jų mitybos įpročiai pakito tiek
sveikatai palankia, tiek ir nepalankia linkme.
Studentai dažniau valgė namuose gamintą
maistą, šviežius vaisius ir daržoves, tačiau išau-
go namie gamintų konditerijos gaminių, sal-
dumynų, greitojo maisto bei užkandžių varto-
jimas. Pandemijos metu sumažėjo studentų
fizinis aktyvumas, beveik kas trečiam studen-
tui padidėjo kūno svoris.

**Keitėsi ir suaugusiųjų gyvensenos
įpročiai**

COVID-19 pandemijos metu keitėsi su-
augusių žmonių gyvensenos įpročiai. Labiau-

siai padidėjo namie gaminamo maisto varto-
jimas, užkandžiavimo dažnis bei suvalgomo
maisto kiekis. Dalis gyventojų padidino na-
mie gaminamų konditerijos gaminių, greito-
jo maisto ir į namus iš parduotuvių užsakomo
maisto vartojimą. Beveik trečdalis tiriamųjų fi-
zinis aktyvumas per pandemiją sumažėjo. Šie
pokyčiai priklausė nuo lyties, amžiaus, gyve-
namosios vietos ir išsilavinimo.

Tiek studentų, tiek suaugusiųjų gyven-
senos įpročiai po pandemijos buvo susiję su
gyvensenos pokyčiais pandemijos metu. Svei-
katai palankių ir nepalankių maisto produktų
vartojimą dažniau padidino tie, kurie juos valgė
kasdien, fizinį aktyvumą sumažino rečiau besi-
mankštinantys, o rūkymas ir alkoholio vartoji-
mas dažniau padidėjo šiuos žalingus įpročius

turintiems žmonėms. Palyginti su normalaus
svorio žmonėmis, turintieji antsvorio priaugo
daugiau kilogramų, kurie išliko ir po pandemi-
jos. Kūno svorio priaugusių žmonių gyvensen-
nos įpročiai pandemijos metu dažniau keitėsi
sveikatai nepalankia linkme, ir tie pokyčiai išli-
ko po pandemijos. Remiantis tyrimų rezultatais,
parengtos rekomendacijos, kaip ugdyti sveikos
gyvensenos įpročius ir išvengti sveikatai nepa-
lankių pokyčių krizinių situacijų metu.

Susipažinti su projekto leidiniu ir papil-
doma informacija galima LSMU Sveikatos ty-
rimų instituto internetiniame puslapyje, skil-
tyje instituto elektroniniai leidiniai arba LSMU
Sveikatos inovacijų vystymo centro interne-
tiniame puslapyje, skiltyje nacionaliniai pro-
jektai.

Dalyvavimas Pasauliniame kongrese – naujų tarptautinių ryšių galimybė

Kas dvejus metus vykstantis Pasaulinis fizioterapijos (kineziterapijos) kongresas suteikia galimybę pabendrauti su kolegomis iš viso pasaulio. Kongrese susirenka fizioterapeutai, kad galėtų keistis žiniomis, patirtimi ir bendradarbiauti tobulinant klinikinę praktiką. Tai unikali galimybė mokytis iš šios srities ekspertų, užmegzti ryšius su kolegomis iš viso pasaulio ir sužinoti naujausius pasiekimus, parodoje pamatyti naujausias technologijas.

Gegužės 30–31 d. Jungtiniuo-
se Arabų Emyratuose, Dubajuje,
vyko Pasaulinės fizioterapijos (ki-
neziterapijos) asociacijos 20-asis
visuotinis susirinkimas. Jame da-
lyvavo 118 balsavimo teisę turin-
čių delegatų iš pasaulinių fiziotera-
pijos organizacijų narių, dauguma
jų – asociacijų prezidentai. Visuoti-
niai susirinkimai organizuojami kas
4 metai, diskutuojama svarbiais or-
ganizacijai klausimais. Šiais metais
buvo peržiūrima Pasaulinės fiziotera-
pijos asociacijos konstitucija, kei-
čiama organizacijos struktūra ir pa-

vaadinimas. *World Physical Therapy Confereradion* nuo šiol vadinsis *World Physiotherapy*, renginio metu vyko prezidento ir viceprezidento rinkimai.

Kanados fizioterapijos asocia-
cijos narys Michelis Landry bu-
vo išrinktas Pasaulio fizioterapijos
asociacijos prezidentu, o Taivano
fizioterapijos asociacijos narė Suh-
Fang Jengas – viceprezidente.

Pasibaigus visuotiniam susirin-
kimui, birželio 2–4 d. vyko Pasaulinis
fizioterapijos kongresas. Kongreso
metu buvo galimybė nuvykti ir pa-

matyti valstybines bei privačias gy-
dymo įstaigas, pabendrauti su ko-
legomis, plėsti tarptautinius ryšius.

Pasauliniame fizioterapijos
kongrese buvo pristatytas LSMU
Reabilitacijos klinikos kolegų (G. Mi-
sytės, prof. E. Lendraitienės, prof.
I. Rimdeikienės) pranešimas „The
improvement of functional condi-
tion and the impact of physiothera-
py for residual symptoms in pa-
tients diagnosed with post-covid
syndrome“.

Kineziterapijos skyriaus vadovės
prof. Inesos Rimdeikienės inf.

■ Prof. dr. Inesa Rimdeikienė.

Reprodukcinės medicinos centras sulaukė pasaulinio įvertinimo

Kauno klinikų Reprodukcinės medicinos centras įvertintas už geriausių krioprezervacijos metodų taikymą, kai šaldikliuose užšaldomi embrionai arba lytinės ląstelės.

Kauno klinikų Reprodukcinės medicinos centre veikiančiai pagalbinio apvaisinimo laboratorijai ir lytinių ląstelių bankui pateikus savo veiklos rezultatus apie užšaldytus embrionus ir ląsteles bei po šių embrionų panaudojimo gimusius vaikus, įteiktas japonų įmonės „Kitazato“ įvertinimas. „Ši įmonė, pirmaujanti lytinių ląstelių bei embrionų šaldymo technologijose, skatina viso pasaulio pagalbinio apvaisinimo klinika teikti duomenis apie ląstelių ir embrionų šaldymo metodus bei rezultatus“, – sako dr. Agnė Kozlovskaja-Gumbrienė, Kauno klinikų Reprodukcinės medicinos centro embriologė.

Tai – pirmasis japonų įmonės įvertinimas Baltijos šalyse, skirtas Reprodukcinės medicinos centro komandai. „Tiek Kauno klinikoms, tiek Reprodukcinės medicinos centrui šis apdovanojimas svarbus, nes įrodo, kad ligoninės embrionų ir kitų reprodukcinė audinių šaldymo procedūrų kokybė atitinka tarptautinius standartus“, – pažymi embriologė.

Reprodukcinės medicinos centras siekia toliau tęsti nuoseklų šaldymo ir atšildymo procedūrų kokybės kontrolę, taip užtikrinant pačias geriausias paslaugas centre besilankantiems pacientams.

Kauno klinikų Reprodukcinės medicinos centras veiklą pradėjo

Tai pirmasis japonų įmonės įvertinimas Baltijos šalyse, skirtas Reprodukcinės medicinos centro komandai.

2019 metais. Centre teikiamos pagalbinio apvaisinimo paslaugos šeimoms, susiduriančioms su reprodukcinėmis problemomis. Taip pat teikiamos vaisingumo išsaugojimo paslaugos onkologinėmis ar vaisingumą mažinančiomis ligomis sergantiems žmonėms.

Kauno klinikų inf.

■ RMC embriologės Kamilė Bukšnytė (kairėje) ir Agnė Kozlovskaja-Gumbrienė (dešinėje).

Ką svarbu žinoti apie valgymo sutrikimus?

Valgymo sutrikimai neretai pasireiškia tarp jaunesniųjų žmonių. Jūratė Baltrėnė, Kauno klinikų Psichiatrijos klinikos gydytoja, vaikų ir paauglių psichiatrė, pastebi, kad sergamumas šiais sutrikimais ypač suaktyvėjo COVID-19 infekcijos sukeltos pandemijos metu. „Karantino metu paaugliai turėjo daugiau laiko, negalėjo gyvai bendrauti su draugais, todėl savo dėmesį nukreipė į internetą, kuriame gausu informacijos, kaip susirgti valgymo sutrikimais ir slėpti pirmuosius simptomus“, – pastebi J. Baltrėnė. Apie valgymo sutrikimus ir jų pavojų tiek psichinei, tiek fizinei sveikatai kalbamės su J. Baltrėne.

Gydytoja, kas yra valgymo sutrikimai?

Valgymo sutrikimams priskiriama anoreksija, bulimija, persivalgymas ar vėmimas, susijęs su kitais psichologiniais sutrikimais. Praktikoje dažniausiai diagnozuojama anoreksija ir bulimija.

Valgymo sutrikimai – dvilypiai, jie susiję su maistu ir kartu nėra susiję su maistu. Psichologiškai alkis gali būti susijęs su įvairių stimulų alkio ar nepatenkintais emociniais poreikiais: pavyzdžiui, kai nuolat jaučiamas emocinės paramos, rūpesčio stygius. Suvalgomo maisto kiekio kontrolė labiau susijusi su saugumo, stabilumo poreikiu. Tai simptominė išraiška, kuri kyla mėginant užslopinti ar kontroliuoti vidinį diskomfortą lemiančius stiprius jausmus. Valgymo sutrikimų kaip simptominės išraiškos paplitimas nemažai susijęs ir su socialinių tinklų naudojimu, informacijos dalijimusi.

Kuo anoreksija skiriasi nuo bulimijos?

Anoreksija – žmogaus siekis suleisti, atsisakant įvairių maisto produktų, drastiškai mažinant maisto porcijas. Dažnai būna išreikšta stipri baimė priaugti svorio, pavalgus atsiranda nerimas, kaltės jausmas. Kar-

Valgymo sutrikimai – dvilypiai, jie susiję su maistu ir kartu nėra susiję su maistu.

tais pacientai gali sukelti ir vėmimą, bet skirtingai nuo bulimijos, persivalgymų, sergant anoreksija, nebūna.

Bulimija – vienas dažniausių valgymo sutrikimų, kai žmogus epizodiškai persivalgo, o vėliau sau sukelia vėmimą. Kartais žmonės vartoja įvairias medžiagas ar medikamentus, kad sukeltų viduriavimą, pagreintų turinio pašalinimą iš žarnyno. Tokio elgesio tikslas – sutrikdyti maisto medžiagų įsisavinimą ir mažinti svorio augimą. Kitas populiarus valgymo sutrikimas – persivalgymo sutrikimas (angl. *Binge eating disorder* – BED) nuo bulimijos skiriasi tuo, kad žmogus po persivalgymo nevemia. Besaikis valgymas gali padėti trumpą laiką pasijusti geriau, nes smegenys gauna daugiau insulino, gliukozės. Dėl to sumažėja nerimas, pagerėja nuotaika, atsiranda energijos. Žinoma, toks persivalgymas lydi į nepasitenkinimą savo kūnu ir svoriu, ypač kai sergama bulimija.

Nuotrauka – Freepik.com

Kas lemia valgymo sutrikimų atsiradimą?

Valgymo sutrikimų kilmė siejama su trauminėmis patirtimis vaikystėje, auklėjimo problemomis, impulsų kontrolės stoka, visuomenės lūkesčiais ir patiriama emocine įtampa. Jauni žmonės daug laiko praleidžia internete. Stingant brandos ir socialinės patirties, matomas idealus gyvenimas socialiniuose tinkluose iškreipia pasaulio ir savęs suvokimą, skatina siekti nerealistškai tobulo išvaizdos ir izoliuotis ar atsiskirti. Izoliacija, atstūmimo baimė dar labiau gilina santykių problemas, skatina slapukavimą, mitybos problemų neigimą bei vengimą kreiptis pagalbos.

Kokį pavojų kelia valgymo sutrikimai?

Gerokai nukritus svoriui, žmogui dažnai būna šalta net ir šiltuoju metų sezonu, trūksta energijos, sunkiau

susikaupti, mokytis. Atsiranda įvairių sveikatos problemų: vystosi anemija, kaulai netenka tankio, prarandama raumenų masė, atsiranda įvairių virškinamojo trakto problemų, mergaitėms gali dingti menstruacijos. Ilgainiui gali būti pažeidžiami įvairūs organai – širdis, gali sutrikti jos ritmas. Atsižvelgiant į sutrikimo sunkumą, galimi ir negrįžtami pokyčiai, mirtis.

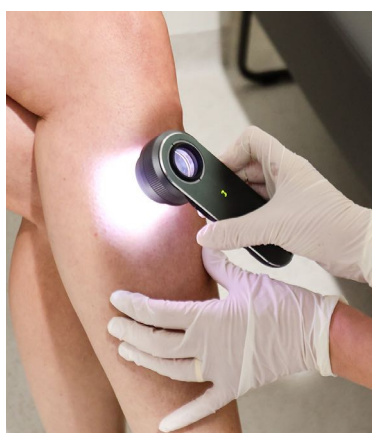
Anoreksija persipynusi su charakterio bruožais – perfekcionizmu, todėl šį sutrikimą turintys pacientai neretai siekia itin aukštų tikslų, jautriai reaguoja į kritiką ir gali jaustis labai vieniši. Šis sutrikimas yra savidestruktyvumo apraiška, todėl neretai žmonės gali būti linkę save nuvertinti, kritikuoti.

Sergant persivalgymo sutrikimais, gali atsirasti refluksas, pilvo pūtimas, viduriavimas ar vidurių užkietėjimas. Ilgainiui šis įprotis skatina svorio augimą ir metabolinių sutri-

kimų atsiradimą: didėja atsparumas insulinui, palaipsniui vystosi smulkiųjų kraujagyslių pažeidimas, širdies ir kraujagyslių ligos, intensyvi uždegiminiai procesai organizme. Sukeldamas sau vėmimą, žmogus gana greitai gali pažeisti virškinimo sistemą: pažeidžiamas dantų emalis, vystosi dantenų ligos, seilių liaukų uždegimas, atsiranda gerklės, skrandžio skausmai. Virškinimo sistemos ligos gali komplikuotis itin grėsmingu stemplės ar skrandžio plyšimu. Dažnas vėmimas skatina dehidrataciją, išbalansuoja elektrolitus, kurie lemia raumenų silpnumą, nuovargio atsiradimą. Gali sutrikti širdies ritmas, atsirasti širdies nepakankamumo simptomai. Persivalgymo sutrikimai gali lemti inkstų veiklos sutrikimus, reprodukcinės funkcijos pokyčius ir daugybę kitų sutrikimų.

Melanoma – ypač klastinga odos vėžio forma

Melanoma – viena agresyviausių odos vėžio formų, susiformuojanti iš pigmentą gaminančių ląstelių – melanocitų. Prof. Skaidra Valiukevičienė, Kauno klinikų Odos ir venerinių ligų klinikos vadovė, ir Ieva Lingytė, klinikos gydytoja rezidentė, pasakoja apie melanomą, ligos rizikos veiksnius ir būdus, padėsiančius apsisaugoti nuo klastingos ligos.

■ Kauno klinikų Odos ir venerinių ligų klinikos vadovė prof. Skaidra Valiukevičienė. *Kauno klinikų nuotr.*

■ Klinikos gydytoja rezidentė Ieva Lingytė.

Asmeninio archyvo nuotr.

Kodėl išsivysto melanoma?

I. L. Melanoma gali išsivystyti iš anksčiau atsiradusio pigmentinio apgamo (įgimto ar atipinio) ar kaip naujas darinys sveikoje odoje. 95 proc. atvejų išsivysto odoje, kur kas rečiau pirminė melanoma diagnozuojama akies, ryklės, lytinių organų, tiesiosios žarnos ar galvos smegenų srityse. Odos melanoma dažniausiai atsiranda labiausiai saulės veikiamose kūno vietose.

Kokie požymiai gali išduoti, kad sergate melanoma?

I. L. Dažnai klaidingai manoma, kad odos vėžys turi būti skausmingas, jautrus, tačiau dažniausiai jis nekelia jokių papildomų nusi-skundimų. Dėl to ypač svarbi kiekvieno žmogaus individuali odos darinių savitaba. Jeigu pigmentinis darinys staiga pradėjo keistis – pakito jo forma, dydis, kraštai, spalva, tai – ženklas nelaukti ir kreiptis konsultacijai pas šeimos gydytoją ar gydytoją dermatovenerologą. Svarbu prisiminti, kad moterims melanoma dažniau diagnozuojama blauzdų odoje, vyrams – liemens srityje. Rausvos spalvos (be pigmento) didėjantis darinys taip pat turėtų kelti susirūpinimą. Nors nemelanominis odos vėžys mažiau agresyvus, retais atvejais diagnozuojama amelanotinė melanoma (forma be pigmento).

Kokie yra melanomos rizikos veiksniai?

I. L. Ultravioletiniai (UV) spinduliai, stiprūs nudegimai nuo saulės ir soliariumai didina melanomos atsiradimo riziką. Ypač atidiems reikėtų būti, jeigu turite šviesią odą, lengvai nudegančią, strazdanas, šviesios spalvos akis, raudonus plaukus ir kūne turite daugiau nei 50 apgamų.

Didesnė melanomos išsivystymo rizika asmenims, kuriems transplantuoti organai, vartojantiems imunosupresantus (pavyzdžiui, ciklosporiną, sirolimuzą). Iki šiol nusta-

tyti keli šeiminiai genai (CDKN2A, CDK4), kuriems esant padidėja rizika sirgti šeimine melanoma. Pastebėta, kad asmenų, kurių šeimoje diagnozuota melanoma ar displastinių apgamų sindromas, rizika susirgti melanoma gerokai padidėja.

Kaip galima apsisaugoti nuo melanomos?

I. L. Kuo anksčiau diagnozuojama melanoma, tuo sėkmingesnis paciento gydymas ir geresnės išgyvenamumo prognozės. Neignoruokite nelygių kraštų, nesimetriškų, neįprastos spalvos ar kelių spalvų, didesnių nei 6 mm, greitai besikeičiančių ar išopėjusių odos darinių.

Melanomos prevencijai svarbu nebūti saulėje be apsaugos nuo saulės priemonių, nesideginti soliariumuose. Ypač venkite saulės nuo 11.00 iki 16.00 val. Būnant lauke naudoti vandeniu atsparius apsauginius kremus su aukštu apsaugos nuo saulės faktoriumi (SPF 50), apsaugančius tiek nuo UVA, tiek nuo UVB spindulių. Svarbu nepamiršti natūralių apsaugos nuo saulės priemonių: skėčio nuo saulės, apsaugančių apdarų, galvos apdangalų, akinų nuo saulės.

Koks išgyvenamumo rodiklis, sergant melanoma?

I. L. Anksti diagnozavus ir po radikalaus chirurginio gydymo melanoma sergančio prognozė būna gera, todėl labai svarbi šios ligos prevencija. Tęsiant tarptautines tradicijas Lietuvoje nuo 2008 metų organizuojamos akcijos, skirtos paminėti Euromelanomos dieną. Jų metu gydytojai dermatovenerologai savanoriams žmonėms atlieka odos darinių patikrą ir suteikia informaciją, kaip apsisaugoti nuo odos vėžio.

Kaip Kauno klinikų daugia-dalykė komanda įsitraukia į melanomos gydymą?

S. V. Lietuvos vėžio registro straipsnio duomenimis, per paskutinius 15 metų Lietuvoje diagnozuoti 6024 nauji melanomos atvejai (vidutiniškai 400 naujų atvejų per metus). Per šį laikotarpį naujų atvejų skaičius 4 kartus padidėjo tarp vyrų ir 2 kartus tarp moterų, standartizuotas pagal amžių mirtingumas padidėjo 1,3 karto. Didžiausias naujų atvejų skaičius nustatomas tarp vyresnių nei 60 m. asmenų ir retai asmenims iki 39 m.

Kauno klinikose, Patologijos klinikos duomenimis, 2022 m. diagnozuoti 166 nauji melanomos atvejai (didžioji dalis I ir II stadijos). Tai rodo, kad Kauno klinikos – svarbus daugiadalykės melanomos centras Lietuvoje. Teikiant pagalbą tokiems pacientams dalyvauja gydytojas dermatovenerologas – atlieka neaiškaus odos darinio ištyrimą derma-

Birželio 16-ąją dieną Kauno klinikų Ambulatoriniame diagnostikos centre gydytojai dermatovenerologai ir gydytojai rezidentai atliko nemokamą odos darinių patikrą ir švietė visuomenę, kaip apsisaugoti nuo odos vėžio. Per tris valandas trukusią akciją ištirti daugiau nei 300 žmonių, dviem iš jų diagnozuota melanoma, šešiams – nemelanominės odos karcinomos. Jie nukreipti registracijai detalesniam ištyrimui. Tokios akcijos leidžia užtikrinti ankstyvą odos vėžio diagnostiką, tai padeda sėkmingai gydyti klastingą ligą.

toskopu, įtariamos melanomos gylį matavimą ultragarsu prieš operaciją, paciento stebėseną po gydymo. Po to pacientas siunčiamas plastikos chirurgui melanomos operacijai su sarginio limfmazgio biopsija. Patologai patvirtina melanomos diagnozę pataloginiais tyrimais, nustato BRAF ir KIT mutacijas, radiologai – atlieka pozitronų emisijos ar kompiuterinės tomografijos tyrimus, invazinius ultragarso ar kitus radiologinius tyri-

mus, onkologas – skiria melanomos taikinių terapiją ar imunoterapiją. Laboratorinės medicinos klinikoje melanoma sergantiems aukštos rizikos pacientams nustatomas melanomos baltymas – S100. Visi pirminiai melanomos atvejai ir progresuojančios ligos stadijos pacientai aptaria mi per daugiadalykį konsiliumą. Tokių konsiliumų organizuojame 200 per metus.

Kauno klinikų inf.

BIRŽELIO 14 d. – PASAULINĖ KRAUJO DONORO DIENA

Donorinio kraujo svarba kepenų transplantacijos procese

Kepenų transplantacija – viena sudėtingiausių pilvo operacijų, dažnai tampa vieninteliu gyvybę gelbstinčiu gydymo metodu. „Kepenų transplantacijos metu svarbi ne vien procedūra, bet ir paciento paruošimas prieš operaciją, jo būklės stebėjimas operacijos ir anestezijos metu bei paciento pooperacinis gydymas. Visi šie procesai – sudėtingi ir reikalauja ypatingo gydytojų profesionalumo, – teigia doc. Tomas Vanagas, Kauno klinikų Chirurgijos klinikos Kasos, kepenų ir tulžies latakų chirurgijos skyriaus vadovas. – Transplantacijos taip pat neįsivaizduojamos ir be donorinio kraujo atsargų.“

Apie kepenų transplantacijas ir donorinio kraujo svarbą transplantacijų procesuose kalbamės su doc. T. Vanagu.

Kodėl žmonėms gali prireikti kepenų transplantacijos? Kiek šiuo metu recipientų laukia tinkamo donorinio organo Lietuvoje?

Kepenų transplantacijos recipientams prireikia dėl daugelio ligų, sukeliančių negrįžtamą kepenų funkcijos sutrikimą, kurio vienintelis galutinis gydymo būdas, sąlygojantis paciento pasveikimą ir visavertį gyvenimą, – sergančio organo pakeitimas donorinėmis kepenimis. Šiuo metu Lietuvoje kepenų transplantacijos laukia apie 50 recipientų.

Kokia komanda dalyvauja kepenų transplantacijos procese? Koks pasiruošimas reikalingas šiai operacijai?

Kepenų transplantacijos procese dalyvauja organų donorų ir transplantacijų koordinatoriai, gydytojai gastroenterologai, radiologai, anesteziologai – reanimatologai, chirurgai, slaugytojos ir dar daug kitų specialybių gydytojų bei pagalbinių tarnybų darbuotojų. Net valstybės sienos apsaugos, policijos pareigūnai padeda transplantacijos komandai, kai donorinį organą reikia pristatyti iš atokių Lietuvos ir užsienio valstybių kampelių.

Pasiruošimas šiai operacijai ir pooperaciniam paciento gydymui – sudėtingas procesas, reglamentuotas ne tik daugeliu įstatymų, bet ir iš anksto apgalvotų ir suderintų protokolų.

Pastarieji metai Kauno klinikose buvo rekordiniai kepenų

transplantacijų skaičiumi. Ką šie skaičiai parodo?

Tai parodo, kad Kauno klinikų kepenų transplantacijos komandos specialistų kvalifikacija – išskirtinai aukšta, jie dirba darniai. Kauno klinikose taikomos inovatyvios technologijos ir modernūs gydymo būdai, padedantys pasiekti pačių geriausių rezultatų. Šie skaičiai byloja ir apie Lietuvos gyventojų brandumą, užuojautą sunkiai sergantiems. Be geranoriško sutikimo aukoti artimųjų organus kilniam tikslui nebūtų įmanoma padėti kepenų transplantacijos laukiantiems, sunkiai sergantiems pacientams.

Koks yra kraujo donorų indėlis kepenų transplantacijų procesuose?

Kraujo donorystė – dar vie-

nas labai svarbus ir kilnus poelgis. Be donorinio kraujo atsargų nebūtų įmanomos ne tik kepenų, bet ir širdies, plaučių, kasos, inkstų transplantacijos. Kraujo pagaminti negalime, jį gali paaukoti tik kiti žmonės. Kraujo auka išgelbsti sergančius, kurie pasveikę ir ateityje paaukoję kraujo gali išgelbėti jus ar jums artimą žmogų.

Kodėl donorinis kraujas reikalingas kepenų transplantacijų metu?

Kepenų transplantacija – tai operacija, kurios metu operuojamas pacientas gali netekti daug kraujo. Tai įvyksta dėl sutrikusio kraujo krešėjimo, ligos sukeltų kraujagyslių ir kraujotakos sutrikimų, sudėtingos ir ilgos operacijos. Operaciją visada stengiamės atlikti su kuo mažesniu

■ Kauno klinikų Chirurgijos klinikos Kasos, kepenų ir tulžies latakų chirurgijos skyriaus vadovas doc. Tomas Vanagas.

Birželio 14 dieną minima Pasaulinė kraujo donoro diena. Kauno klinikų medikai ir pacientai dėkoja kraujo donorams už kilnų darbą ir pagalbą, gelbėjant pacientų gyvybes bei ragina nebijoti ir atvykti į Kauno klinikų Kraujo centrą paaukoti kraujo.

Kraujo donoru gali būti kiekvienas sveikas 18–65 metų amžiaus asmuo, kurio kūno masė yra ne mažesnė nei 50 kg, pateikęs galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą. Kraujo donorams parkavimas prie Kauno klinikų Kraujo centro yra nemokamas. Pageidaujantiems atvykti iki Kraujo centro automobiliu, prašome apie tai pranešti tel. nr.: +370 37 326856, +370 37 787372, +370 37 326500 arba nurodyti [registruojantis čia](#).

kraujo netekimu. Kepenų transplantacijos metu naudojamos netekto kraujo sugrąžinimo sistemos, vadinamos ląstelių gelbėtojomis (angl. *Cell-saver*), tačiau viso netekto kraujo sugrąžinti neįmanoma. Tenka perpilti ir donorinį kraują bei atskirus kraujo komponentus.

Operacijos metu pacientui per-

pilame skirtingą donorinio kraujo kiekį, kartais net iki penkių vienetų eritrocitų masės, keletą flakonų šviežiai šaldytos plazmos, trombocitų masės ir kitų kraujo komponentų. Donorų paaukotas kraujas – gyvybiškai svarbus mūsų transplantuojamiems pacientams.

Kauno klinikų inf.

Ką svarbu žinoti apie valgymo sutrikimus?

12» Persivalgymo sutrikimų poveikis emocinei sveikatai susijęs su savęs nuvertinimu, savikalta. Bandymas save kontroliuoti gali dar labiau didinti patiriamą įtampą, nerimą, neigiamai veikti nuotaiką. Vėl persivalgius, patiriamas beviltiškumas, bejėgystė ir nemalonių, nepriimtinių jausmų ratas tik dar labiau įsisuka. Valgymo sutrikimus dažnai lydi kiti psichikos sutrikimai, pavyzdžiui, depresija ar žalingas psichoaktyvių medžiagų vartojimas. Kartais žmogus persivalgymą naudoja ir kaip savęs žalojimo metodą.

Kaip atpažinti valgymo sutrikimus?

Maisto ribojimo ir jo atsikratymo arti-

mieji dažniausiai nepastebi, pirmasis pastebimas simptomas – svorio kritimas. Žmogus gali sumaniai paslėpti maistą, jį išmesti ar paprasčiausiai pameluoti, kad jau pavalgė. Įprastai krentantis svoris slepiamas po apkritusiais, per dideliais rūbais. Nusilpusi nervų sistema gali pasireikšti padidėjusiu dirglumu, nuotai- kų kaita, nerimu.

Persivalgymo sutrikimą turintys žmonės, patirdami stresą, nuolatinę įtampą, valgo itin daug ir valgo toliau, net jeigu jaučiasi sotūs. Žmogus gali jaustis praradęs savikontrolę panašiai kaip ir esant priklausomybės sutrikimams. Sergant bulimija, persivalgius žmonės skuba į tualetą slapta išsivemi.

Valgymo sutrikimus pastebėti ypač sunku. Įtarti juos galima, kai žmogus dažnai išsako susirūpinimą savo išvaizda, svorio prieaugiu. Bulimijos sutrikimą turintys žmonės gali skųstis nusilpusiu imunitetu, prastu burnos kvapu, pabrinkimu žandikaulių ar skruostų srityje, pykinimu, padidėjusiu rūgštingumu, delno išoriniame paviršiuje dėl skrandžio rūgšties pažeistos odos neretai atsiranda bėrimas.

Kaip gydomi valgymo sutrikimai?

Šių sutrikimų gydymas – kompleksinis ir jo metu taikomi įvairūs gydymo metodai. Atsižvelgiant į valgymo sutrikimų sąsajas su emocijomis, ankstyvąja patirtimi, ski-

riama psichoterapija tiek individualiai, tiek grupinė ar visos šeimos. Kartais gali būti skiriamas medikamentinis gydymas, ypač, kai valgymo sutrikimą lydi ir kiti psichikos sutrikimai. Svarbu prisiminti, kad valgymo sutrikimų gydymas – ilgalaikis, o prognozė – individuali. Neretai gydymas užtrunka labai ilgai, bet pasitaiko, kai pacientas, suvokęs sutrikimo priežastis, yra pasiryžęs priimti pagalbą bei keisti ankstesnius įpročius, pasveiksta labai greitai. Gydant valgymo sutrikimus, dirba daugiadalykė komanda – gydytojai dietologai, psichiatrai, dietistai, kineziterapeutai ir kiti specialistai.

Kauno klinikų inf.

Japonija kardiologo akimis, arba nesibaigiantys atradimai Tekančios saulės šalyje

Gyvenime neretai nutinka įvairių dalykų, kuriuos dažniausiai pamirštame, bet po kiek laiko jie mums taip „drioksteli“... 2015 m. dalyvaujant Europos kardiologų kongrese (tuomet kaip LSMU doktorantė pristačiau savo darbą) nutiko mane tik prajuokinęs dalykas. Važiuojant taksi automobiliu į oro uostą per lietingą rugpjūčio mėnesio pabaigos Londoną po gana ilgo pokalbio taksi vairuotojas manęs paklausė, ar aš iš Japonijos. Tuomet tik nusijuokiau, bet... praėjus septyneriems metams dėl LSMU ir Tarptautinio sveikatos ir gerovės universiteto (IUHW) bendradarbiavimo galimybių bei Kardiologijos klinikos vadovo prof. R. Žaliūno paskatinimo Japonija atsirado ne tik planuose, bet ir realybėje. Praėjusi atranką ir laimėjusi dėstytojo-kardiologo poziciją IUHW 2022 m. rugsėjį išvykau į Tekančios saulės šalį.

Doc. dr. Eglė Rumbinaitė

Kauno klinikų Kardiologijos klinika

Darbo pradžia nebuvo lengva

Japonijoje dirbau dėstytoja ir gydytoja kardiologe Tarptautiniame sveikatos ir gerovės Universitete (*International University of Health and Welfare (IUHW)*) ir Universiteto ligoninėje (*IUHW Narita Hospital*), Naritoje, Chibos prefektūroje, greta didžiausio megapolio pasaulyje Tokijo. Narita – tarptautinis oro uostas, nutolęs nuo Tokijo megapolio kiek mažiau nei 60 km į rytus. Taigi beveik po paros kelionės (iš Kauno per Helsinkį į Naritą vien skrydis 15 val.) Japonija 2022 m. rugsėjo mėnesį pasitiko mane drėgnu karščiu 34 °C, labai man priminusiu Orlandą (JAV) ir įtemptu grafiku (preciziškumo japonams tikrai netrūksta), jau nuo pirmo vakaro tavo gyvenimas yra sudėliotas.

Važiuojant atrodė, kad apie Japoniją žinau ne taip mažai, bet tai buvo pirmas kartas Tekančios saulės šalyje. Žinios tapo labai jau menkos, kai susiduri su realia Japonija, juk atvažiavai ne šiaip sau pakeliauti, bet įrodyti, kad gali dirbti, mokyti ir mokytis. Darbo pradžia, kaip ir turbūt reikėjo tikėtis, lengva nebuvo. Mano veikla pagal kontraktą visą laiką buvo dalijama tarp universiteto (*IUHW – International University of Health and Welfare*) ir Universiteto ligoninės kardiologijos klinikos (*IUHW Narita Hospital*). Lengviau „įsivažiuoti“ buvo universitete. Teko dėstyti pirmo, antro ir penkto kurso Medicinos fakulteto studentams įvairius kardiologijos ir vidaus ligų diagnostikos dalykus.

Vienas iš IUHW tikslų – sukurti visuomenę, kurioje sergantys, neįgalieji ir sveiki galėtų gyventi darniai

Universitetas duris atvėrė 1995 m. Otawara mieste, Tochigi prefektūroje kaip pirmasis Japonijoje medicinos ir visuomenės sveikatos gerovės sritį apimantis universitetas, kurio tikslas – ugdyti ir stiprinti įvairių sričių sveikatos specialistus. IUHW universitetą sudaro 10 fakultetų ir 25 skyriai, išsidėstę penkiuose padaliniuose per visą Japoniją. Šiuo metu universitete studijuoja apie 11 000 studentų – Otawaroje (Tochigi), Naritoje (Chiba), Akasakoje (Tokyo), Odawaroje (Kanagawa) ir Okawoje (Fukuoka). Per 27 gyvavimo metus universitetą baigė apie 30 000 absolventų. IUHW absolventai yra gerai vertinami tiek šalies viduje, tiek tarptautiniu mastu, įgiję išsilavinimą iš pirmaujančių savo srities ekspertų ir puikių dėstytojų, kurie stengiasi ugdyti darnaus sambūvio visuomenės dvasią. Svarbiausi IUHW universiteto ugdymo principai – tai asmenybės, kompetencijų, profesinio bendradarbiavimo ugdymas bei technologijų pritaikymas sveikatos priežiūroje.

Universitetas suteikia mokymosi aplinką šešiose universitetui priklausančiose ligoninėse, kurios išsidėsčiusios po visą Japoniją, bei daugybėje užsienio partnerių institucijų. Svarbus universiteto bruožas – edukacinis tarptautiškumas. Univer-

sitetas yra suteikęs daugiau nei kelių milijardų metų vertės stipendijas tarptautiniams studentams, daugiausia iš Azijos šalių, kurie taps būsimais medicinos ir visuomenės sveikatos sričių lyderiais savo šalyse. Vienas iš Universiteto tikslų – sukurti visuomenę, kurioje sergantys, neįgalieji ir sveiki galėtų gyventi darniai. Tai plėtojama ir unikaliuoje universiteto ugdymo filosofijoje bei mokymo programoje. Mokymas bendradarbiauti yra vienas iš pavyzdžių, kai sudaromos įvairių sričių specialistų komandos, kad vykdytų bendradarbiavimu pagrįstą mediciną (*Teams based medicine*) ir skirtingų specialistų bendradarbiavimu pagrįstą pacientų priežiūrą (*Teams based care*).

Medicinos ir visuomenės sveikatos specialistų ugdymas – vienas iš šalies prioritetų

Naritos medicinos universiteto fakultetas (*IUHW Narita Campus*) atidarytas 2017 m. Tik 2023 m. pavasarį (mokslo metai Japonijoje prasideda nuo balandžio 1 d. ir tęsiasi iki kovo 31 d.) Medicinos fakultetą baigė pirmieji absolventai. Pagal valstybinio medicinos egzamino rezultatus (rengiamo po 6 metų) universiteto absolventai šiemet užima antrąją vietą Japonijoje.

Japonija tampa ypač greitai senėjančia visuomene ir skaičiuojama, jog vyresnio amžiaus žmonių 2035 m. bus 33,4 proc., todėl medicinos ir visuomenės sveikatos specialistų ugdymas – vienas iš šalies prioritetų. Reikia paminėti, jog IUHW universitetas didžiuojasi vienu didžiausių pasaulyje simuliacijų centrų – SCOPE (*Simulation Center for Outstanding Professional Education*), kuris įkurtas Naritos medicinos fakultete ir skirtas profesinei edukacijai, o jo plotas daugiau kaip 5,338 kv. m. Centre teko dirbti ir man. Simuliuoti čia galima beveik viską nuo intensyviosios terapijos skyrių iki defibriliatorių, ultragarso ir elektrokardiografijos (EKG) klasių, operacinių, paciento apžiūros ir tyrimų ir t. t. Viskas įrengta labai patogiai tiek dėstytojui, tiek studentui. EKG klasėje yra du ar daugiau EKG aparatai, viską reikia bandyti patiems, simuliacijos centras suteikia dideles galimybes dėstytojui mokyti, o studentui – mokytis.

IUHW universitete dirba ne tik japonai dėstytojai. Kviečiami kuo daugiau iš kitų šalių (JAV, Europos) savo sričių ekspertai, kurie galėtų sėkmingai įsilieti į universitetą. Yra įkurtas telemedicinos centras, jungiantis jį su kitais universitetais bei kitomis šalimis. Nuo 2011 m. IUHW įgyvendina sėkmingus telediagnostikos projektus su Kinija, Vietnamu ir kitomis šalimis. Universitetas taip pat didžiuojasi tarptautiniu infekcinių ligų tyrimų centru. Centre rengiami profesionalai, kurie gali kontroliuoti infekcijų plitimą šalies viduje ir tarptautiniu mastu. Tai buvo ir ypač svarbu esant COVID-19 pandemijai. Universitete yra pažangus genetikos ir onkologijos centras.

Nors tai tarptautinis universitetas, bet didžiąją jo dalį sudaro japonų studentai. Dalis studentų yra iš Azijos šalių. Juos universitetas at-

sirenka, būna egzaminai, galiausiai pokalbis ir priima studijuoti Japonijos lėšomis.

Universiteto ligoninė (*IUHW Narita Hospital*) visai nauja. Pastatyta tik 2020 m., įrengta gana prabangiai. IUHW Naritos ligoninė buvo įkurta siekiant tapti tarptautiniu centru, priimančiu pacientus iš viso pasaulio, ir kaip IUHW universiteto bazė. Parinkta lokalizacija toliau nuo Naritos miesto, netoli tarptautinio Naritos (Tokijo) oro uosto, kad būtų patogiu atvykti pacientui iš bet kurio pasaulio krašto nustatyti diagnozę, skirti gydymą. Tačiau viskas susiklostė nepalankiai, nes prasidėjo COVID 19 pandemija ir dvejus su puse metų Japonija buvo visiškai izoliuota. Niekas negalėjo čia atvykti – tik patys japonai arba tie, kas turėjo darbo visas. Tik nuo 2022 m. spalio vidurio pagaliau po ilgų diskusijų Japonijos sienos atsidarė ir turistai vėl įleidžiami.

Pagrindinis ligoninės tikslas – prisidėti prie bendruomenės sveikatos priežiūros

IUHW Naritos universiteto ligoninė turi vieną didžiausių sveikatos patikros (diagnostikos) ir prevencijos centrų Japonijoje, kuris gali priimti iki 200 pacientų per dieną. Diagnostikai naudojamos moderniausios medicinos technologijos. Sveikatos patikrinimo centre (*Health check-up centre*) pacientai gali būti apgyvendinami (kol bus ištirti arba nustatyta tiksli diagnozė), yra baseinas, sporto salė, sauna. Pagrindinis ligoninės tikslas – prisidėti prie bendruomenės sveikatos priežiūros – nuo pažangiausių diagnostikos metodų iki geriausios gydymo taktikos parinkimo.

Bendravimas Naritos universiteto ligoninėje nebuvo lengvas – trukdė anglų kalbos barjeras. Anglų kalba gerai kalba tik tie, kurie buvo kur nors išvykę stažotis į JAV arba Europą. Aišku, japonai nebūtų japonai, jeigu ko nors nesugalvotų. Gavau „vertėją“ (tokį mini telefoną, kuris puikiai verčia iš japonų į anglų ir atvirkščiai). Didžiąją laiko dalį praleidau IUHW Naritos ligoninės Kardiologijos klinikos echokardiografijos laboratorijoje. Ligoninė lovų skaičiumi gerokai

mažesnė nei Kauno klinikos – apie 700 lovų, todėl ir pacientų srautai, ir gydytojų gerokai mažiau. Kardiologijos klinikoje dirba tik 11 kardiologų, iš jų viena moteris, taigi man atvažiavus buvome dviese. Kartais galvodavau, gal jie mano, kad mes šviesmečiai nutolę, nes labai nuštemba mūsų pasiekimai.

Apie darbo kultūrą Japonijoje

Į darbą vėluoti, kaip ir iš jo išeiti anksčiau – neįmanoma. Niekas nesuprastų ir nemačiau, kad kas taip darytų. Atėjus į darbą naudoji kortelę ir tavo atėjimo-išėjimo laikas užfiksuotas. Ligoninėje vis dar populiarūs vadinamieji „peidžeriai“, t. y. nešiojamieji darbo telefonai, išeidamas palieki jį darbe. Taip sumažėja arba nelieta skambučių į privatų telefoną, darbas atskiriamas nuo gyvenimo. Japonai yra tikri darboholikai, dirbti mėgsta daug ir ilgai. Taigi apie laisvą laiką kalbėti darbo dienomis tikrai sudėtinga.

Kalėdos čia nėra švenčiamos kaip mums įprasta. Katalikų čia viso labo 1 proc. Naujųjų metų šventė (dažnas pasiima vadinamąsias žiemos atostogas – tris dienas iki sausio 4 d.) – labai svarbi. Tradiciškai vykstama į budistų šventyklą, perkami talismanai. Su kolegomis vyksta vadinamieji metų pabaigos vakarėliai.

Kaip japonai patys pristato savo šalį, „this is never endless discovery“ (niekada nesibaigiantys atradimai). Ir sakyčiau, kad tai nėra kažkoks pasigyrimas, tiesos tikrai yra. Kalbant apie salų šalies orą, skirtumai nemaži, palyginti su Lietuva. Turime būti dėkingi, kad Lietuvoje taip ramu, kad turime nuostabius keturis metų laikus ir išvengiame stipriausių, ir tikrai ne pačių maloniausių gamtos stichijų (ypač taifūnų ir žemės drebėjimų). Mačiau Japoniją visokią nuo drėgno karščio atvykus iki nepakartojamai spalvoto ir pakankamai šilto rudens, japoniškos žiemos ir galiausiai sakuromis apvainikuoto pavasario. Tačiau labiausiai įsimena tie nepakartojamai giedri ir saule nutvieksti rytai. Japonija sugeba nustebinti, privirsti suklusti ir suprasti, jog Tekančios saulės šalies neįsimylėti tiesiog neįmanoma.

PSO Tarptautinio paauglių gyvensenos ir sveikatos tyrimo 40-ojo jubiliejaus minėjime – Lietuvos moksleivių įžvalgos

3» Įtraukė Lietuvos moksleivius

Kaune, LSMU Visuomenės sveikatos fakultete, tris dienas vyksia 40-ojo HBSC tyrimo minėjime vyko daugybė diskusijų, pranešimus skaitė ekspertai iš įvairių Europos šalių. Vis dėlto renginio kulminacija tapo Lietuvos moksleivių įžvalgų pristatymas. Anykščių ir Varėnos rajonų, Jonavos, Kauno ir Šiaulių miestų mokyklų 7–11 klasių mokiniai dalyviams atskleidė, kas kelia didžiausią susirūpinimą jaunimui, kokių jų nuomone, pokyčių turėtų imtis Vyriausybė, kad pagerintų jaunų žmonių sveikatą, ir kokių vilčių jaunuoliai turi ateityje.

Kalbėdami apie fizinę bendramžių gerovę, kaip didžiausias problemas mokyklų delegatai išskyrė nesveiką mitybą, miego ir fizinio aktyvumo trūkumą, elektroninių cigarečių rūkymą, alkoholio ir narkotikų vartojimą.

Kaip galimus šių problemų sprendimo būdus jie įvardijo sveikesnio valgyklų asortimento didinimą, nesveiko maisto, alkoholio ir rūkalų kainų kėlimą, švietimo apie sporto ir sveikos mitybos naudą aktyvinimą. Rekomenduota daugiau finansavimo skirti mažiau populiariejiems sporto būreliams, nes dauguma jų tėvams yra per brangūs.

Prie didžiausių psichikos sveikatos problemų jie priskyrė stresą dėl per didelio namų darbų kiekio ir spaudimo gauti gerus pažymius iš visų mokomųjų dalykų, motyvacijos ir lytinio švietimo trūkumą, priklausomybę socialiniams tinklams bei norą atitikti jų diktuojamus išvaizdos standartus, nerimo, valgymo, nuotaikos, asmenybės ir kitus psichikos sutrikimus, per mažą psichologinių paslaugų prieinamumą.

Jaunuolių teigimu, šias problemas padėtų išspręsti mokslo metų

trukmės trumpinimas, geresnis krūvio paskirstymas, mokinių laiko planavimo įgūdžių gerinimas, dažnesnės neformaliojo ugdymo veiklos, švietimas apie psichikos gerovės svarbą ir nemokamų psichinių paslaugų galimybes.

Diskusijos metu buvo išsakyta idėja daugiau dirbti su tėvais ir mokytojais – mokyti juos geriau suprasti paauglių psichologiją ir paruošti juos suaugusių gyvenimui, mažinti jų lūkesčius ir reikalavimus. Buvo siūlyta didinti namų mokymo galimybes ir leisti nepilnamečiams savarankiškai priimti medicininius sprendimus ne nuo 16, kaip yra dabar, o nuo 14 metų.

Paauglių paklausus, kokios jų viltys vaikų sveikatai po 10-ies metų (t. y. 2033 m.), jie tikisi, kad bus pagerėjusi jaunuolių psichikos sveikata, jie patirs mažiau streso, bus fiziškai aktyvesni ir išmanys sveikos

mitybos principus, išmoks sukurti tarpusavio ryšį kitais būdais, o ne drauge užsiimant nelegaliomis veiklomis.

Nėra tik sausi duomenys

HBSC tyrimui Lietuvoje vadovaujančio LSMU Visuomenės sveikatos fakulteto Sveikatos tyrimų instituto vyriausiojo tyrėjo prof. Kastyčio Šmigelsko teigimu, tai, ką renginyje įvardijo moksleiviai, ir atsakymai, kuriuos jie pateikia vykdant tyrimą, nėra tik sausa informacija.

„HBSC nėra tik sausi duomenys. Kadangi tai yra ilgametis tyrimas, jis leidžia ne tik įvertinti vaikų sveikatos ir gyvensenos situaciją Lietuvoje, bet ir pamatyti, kaip keičiasi šios srities tendencijos – kurie rodikliai kyla aukštyn, o kurie galbūt prastėja. Remiantis šiais duomenimis, visuomenė, mokyklos ir politikai gali imtis reikiamų pokyčių, ku-

Kai problemų yra tiek daug, kad nežinia, nuo ko pradėti, šio tyrimo atsakymai nukreipia į konkretias problemas ir padeda nustatyti, kokie galėtų būti jų sprendimo būdai.

rie pagerintų jaunuolių sveikatą ir bendrą jų gyvenimo kokybę“, – sakė profesorius.

Jis pridūrė, kad naujausi HBSC tyrimo tarptautiniai rezultatai visuomenei bus pristatyti šių metų pabaigoje – tuomet bus galima palyginti, kaip Lietuvoje ir pasaulyje keitėsi situacija per pastaruosius ketverius metus, įvertinti Lietuvos padėtį Europos šalių kontekste.

DISERTACIJOS GYNIMAS

Rugpjūčio 28 d. 13 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos dr. S. Jankausko auditorijoje (Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas), viešajame Veterinarijos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Rimvydo Falkausko** daktaro disertacija „**Zearalenono biotransformacija sąveikoje su kitais mikotoksinais pieninio tipo karvių organizme ir organizmo atsakas į mikotoksinų poveikį**“ (žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002).

Mokslinė vadovė – doc. dr. Violeta Baliukonienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002).

Veterinarijos mokslo krypties taryba:

Pirmininkė – prof. dr. Jūratė Šiugždaitė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002).

Nariai:

prof. dr. Ingrida Monkevičienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002);

doc. dr. Arūnas Rutkauskas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002);

dr. Audronė Mankevičienė (Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras, žemės ūkio mokslai, gyvūnų mokslai – A 003);

dr. Lorena Franco-Martinez (Mursijos universitetas (Ispanija), žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <http://www.lsmuni.lt>

Mokslų centras

Rugpjūčio 28 d. 14 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Vaikų chirurgijos klinikos auditorijoje (Eivenių g. 2, LT-50162 Kaunas), viešajame Medicinos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Idilės Vansevičienės** daktaro disertacija „**Biožymenų paieška diferencijuojant vaikų ūminio apendicito tipus ir daugiasisteminio uždegiminio atsako sindromą**“ (medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Mokslinis vadovas – prof. dr. Dalius Malcius (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Medicinos mokslo krypties taryba:

Pirmininkas – prof. dr. Rimantas Kėvalas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Nariai:

prof. dr. Mindaugas Kiudelis (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Giedrius Barauskas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Gilydas Verkauskas (Vilniaus universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Udo Rolle (Frankfurto prie Maino Johano Volfgango Gėtės universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <https://lsmu.lt/mokslas-ir-inovacijos/ginamos-ir-apgintos-disertacijos/>

Mokslų centras

Rugpjūčio 30 d. 14 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Naujausių farmacijos ir sveikatos technologijų centro A-205 auditorijoje (Sukilėlių pr. 13, LT-50162 Kaunas), viešajame Medicinos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Mindaugo Urbono** daktaro disertacija „**Transorbitalinio ultragarsinio tyrimo ir skydliaukės hormonų reikšmė sergant idiopatine normalaus spaudimo hidrocefalija**“ (medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Mokslinis vadovas – dr. Adomas Bunevičius (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Medicinos mokslo krypties taryba:

Pirmininkas – prof. dr. Žilvinas Dambrauskas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Nariai:

prof. dr. Rymantė Gleiznienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Rasa Verkauskienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Dalius Jatužis (Vilniaus universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

dr. Darius Kalasauskas (Mainz Johaneso Gutenbergo universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <https://lsmu.lt/mokslas-ir-inovacijos/ginamos-ir-apgintos-disertacijos/>

Mokslų centras

Rugpjūčio 31 d. 12 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Akušerijos ir ginekologijos klinikos Didžiojoje auditorijoje (Eivenių g. 2, LT-50162 Kaunas), viešajame Medicinos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Agnės Vitkauskaitės** daktaro disertacija „**Sisteminio uždegimo žymenų raiška sergant gimdos kaklelio vėžiu ir IL-6 polimorfizmų reikšmė ligos išsivystymui**“ (medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Moksliniai vadovai:

2021–2023 prof. dr. Daiva Vaitkienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

2019–2020 prof. dr. a. a. Rūta Jolanta Nadišauskienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Medicinos mokslo krypties taryba:

Pirmininkė – prof. dr. Elona Juozaitytė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Nariai:

prof. dr. Rasa Ugenskienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Saulius Sadauskas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Žana Bumbulienė (Vilniaus universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Dace D. Rezenberga (Rygos Stradinio universitetas (Latvija), medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <https://lsmu.lt/mokslas-ir-inovacijos/ginamos-ir-apgintos-disertacijos/>

Mokslų centras

Rugsėjo 14 d. 11 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Kardiologijos klinikos Konsultacijų ir diagnostikos skyriaus 356 auditorijoje (Eivenių g. 2, LT-50162 Kaunas), viešajame Medicinos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Gintarės Muckienės** daktaro disertacija „**Ankstyvoji besimptomė vaistų nuo vėžio sukelta širdies pažaida: klinikinių, echokardiografinių, biocheminių ir genetinių prognozinų veiksnių paieška**“ (medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Mokslinis vadovas – prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Konsultantė – prof. dr. Elona Juozaitytė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Medicinos mokslo krypties taryba:

Pirmininkė – prof. dr. Skaidra Valiukevičienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Nariai:

doc. dr. Adrius Gaurilčikas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

doc. dr. Vacis Tatarūnas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, gamtos mokslai, biologija – N 010);

prof. dr. Pranas Šerpytis (Vilniaus universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Gustavs Latkovskis (Latvijos universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <https://lsmu.lt/mokslas-ir-inovacijos/ginamos-ir-apgintos-disertacijos/>

Mokslų centras

RINKIMAI Į LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO 2023–2026 m. DARBO TARYBĄ

Rinkimai į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto 2023–2026 m. Darbo tarybą vyks **nuo 2023-06-26 iki 2023-06-27**. Darbuotojas balsavimo biuletenį gaus į savo darbinio el. pašto dėžutę balsavimo dieną.

Balsavimas vyks *Microsoft 365* priemonėmis, darbuotojas prisijungęs su savo vartotojo vardu ir slaptažodžiu, turės paspausti funkcinį mygtuką „Susipažinau“, kas yra prilyginama balsavimo biuletenį „Gavau“. „Susipažindami jūs patvirtinate, kad jums pasirašytinai yra įteiktas Darbo tarybos rinkimų balsavimo biuletenis.“

Balsavimo anonimiškumas bus užtikrintas MC priemonėmis.

Darbo taryba renkama remiantis visuotine ir lygia rinkimų teise, slaptu balsavimu tiesioginiuose rinkimuose. Darbo tarybos rinkimuose gali dalyvauti ir balso teisę turi visi bent trijų nepertraukiamų mėnesių darbo santykius su Universitetu turintys darbuotojai, išskyrus darbdavį ir jam atstovaujančius asmenis, darbo tarybos rinkimų komisijos narius.

Darbo taryba turi būti sudaryta iš 11 vienuolikos darbo tarybos narių, todėl, atsižvelgiant į tai, jog rinkimuose dalyvaujantys darbuotojai turi po tiek balsų, koks yra renkamas darbo tarybos narių skaičius (11 darbuotojų), bei į tai, kad už kiekvieną balsavimo biuletenyje nurodytą kandidatą galima atiduoti tik po vieną balsą (pažymint tai balsavimo biuletenyje), balsavimo biuletenyje būtina pažymėti ne daugiau, kaip 11 kandidatų, pažymėjus daugiau – balsavimo biuletenis bus pripažintas negaliojančiu.

Kandidatai į darbo tarybą:

Nr.	Kandidato pavardė	Kandidato vardas	Padalinys	Pareigos
1	Baršauskienė	Lina	Veterinarijos akademijos muziejus	Vedėja
2	Bulevičienė	Milda	VA VF Maisto saugos ir kokybės katedra	Vyresnioji specialistė
3	Burbulytė	Asta	BIC Informacijos paslaugų skyrius	Informacijos specialistė
4	Butrimė	Edita	MA MF Kalbų ir edukacijos katedra	Docentė
5	Dapkevičienė	Aušra	TRSC Užsieniečių studijų skyrius	Tarptautinių programų koordinatore
6	Dorelaitienė	Agnė	Plėtros tarnyba	Plėtros tarnybos vadovo pavaduotoja
7	Garbenytė-Apolinskienė	Toma	MA NI PK Reabilitacijos skyrius	Kineziterapeutė
8	Gervickas	Albinas	MA OF Veido ir žandikaulių chirurgijos klinika	Docentas
9	Grigalius	Giedrius	Ekonomikos ir planavimo tarnyba	Ekonomikos ir planavimo tarnybos vadovas
10	Guobuzaitė	Dovilė	MA OF Burnos priežiūros ir vaikų odontologijos klinika	Studijų administratorė
11	Kalinauskienė	Agnė	VA GMF Gvūnų mitybos katedra	Laborantė
12	Kvitka	Dmitrij	VA VF Dr. L. Kriaučeliūno smulkiųjų gyvūnų klinika	Veterinarijos gydytojas
13	Mickus	Rokas	MA KI Ląstelių kultūrų laboratorija	Jaunesnysis mokslo darbuotojas
14	Mikalayeva	Valeryia	MA KI Ląstelių kultūrų laboratorija	Vyresnioji mokslo darbuotoja
15	Miliauskienė	Jurgita	Buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės tarnyba	Vyresnioji buhalterė
16	Oberauskas	Vaidas	VA VF Anatomijos ir fiziologijos katedra VA VF AK Virškinimo fiziologijos ir patologijos centras	Profesorius Vyresnysis mokslo darbuotojas
17	Petrylė	Jolanta	Plėtros tarnyba	Projektų vadovė
18	Rapalavičius	Aurimas	MA MF Šeimos medicinos klinika	Lektorius
19	Rimkus	Martynas	ITC Informacinių technologijų eksploatacijos ir techninio aptarnavimo skyrius	Informacinių sistemų administratorius
20	Stankevičiūtė	Rusnė	VA GMF Gvūnų mitybos katedra	Asistentė kviestinė
21	Varneckienė	Sigita	Viešųjų pirkimų tarnyba	Viešųjų pirkimų vyresnioji specialistė
22	Venclovienė	Gailė	MA VSF Profilaktinės medicinos katedra	Studijų administratorė
23	Zigmantaitė	Vilma	Biologinių tyrimų centras MA KI Membranų biofizikos laboratorija	Vadovė Mokslo darbuotoja (kv)
24	Židonis	Giedrius	MA MF Kalbų ir edukacijos katedra	Docentas

Prašome visų darbuotojų, turinčių balsavimo teisę, aktyviai dalyvauti rinkimuose.

Darbo tarybos rinkimų komisija

Mirus ilgametei LSMU darbuotojai, lektorei **Tamarai Pakulienei**, netekties valandą liūdime kartu su šeima ir reiškiamo užuojautą velionės artimiesiems.

LSMU Biologinių sistemų ir genetinių tyrimų instituto kolektyvas

Skaudžią netekties valandą, mirus mylimam Tėveliui, nuoširdžiai užjaučiame Anesteziologijos klinikos profesorę **Jūratę Gudaitytę**.

Anesteziologijos klinikos kolektyvas

KAUNO
KLINIKOS

ADMINISTRACIJA SKELBIA KONKURSA EITI ŠIAS PAREIGAS:

- **Bendrosios praktikos slaugytojo** 3,0 et. (2 × 1,0 et., 1 × 0,75 et, 1 × 0,25 et.) Skubiosios medicinos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 1478,53 Eur iki 1844,45 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).
- Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka įgyta bendrosios praktikos slaugytojo profesinė kvalifikacija ir galiojanti bendrosios praktikos slaugytojo licencija.
- Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, rekomendacijas, pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt **iki 2023-07-03**. Išsami informacija teikiama tel.: 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.
- **Logoterapeuto** 1,0 et. Kauno klinikų filialo Vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ Vaikų reabilitacijos klinikos bendrajame personale (darbo užmokestis nuo 1305,96 Eur iki 1368,42 Eur už 1,0 et. darbo krūvį, neatskaičius mokesčių).
- Kvalifikaciniai reikalavimai pretendents: aukštasis universitetinis išsilavinimas, darbo patirtis sveikatos priežiūros įstaigoje.
- Prašymą dalyvauti konkurse, asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją, gyvenimo aprašymą, išsilavinimą bei turimą specialybę ir kvalifikacinius reikalavimus patvirtinančių dokumentų kopijas, (rekomendacijas), pažymą iš „Išsilavinimo, kaitinamųjų ir nutestų registro, patvirtinančią, kad kandidatui nėra priimtas apkaltinamasis nuosprendis už nusikaltimus, nurodytus Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnio 1 dalyje“ pateikti Kauno klinikų Žmogiškųjų išteklių tarnybai arba el. paštu zmogiskuju.istekliu.tarnyba@kaunoklinikos.lt **iki 2023-07-03**. Išsami informacija teikiama tel.: 8 37 326773, Eivenių g. 2, Kaunas.
- Prof. habil. dr. Renaldas Jurkevičius, Generalinis direktorius

DISERTACIJOS GYNIMAS

Spalio 5 d. 10 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Naujausių farmacijos ir sveikatos technologijų centro A-202 auditorijoje (Sukilėlių pr. 13, LT-50162 Kaunas), viešajame Farmacijos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Monikos Stančiauskaitės** daktaro disertacija **„Lietuviško propolio augaliniai pirtakai: ekstrahavimas, fitocheminė sudėtis, biologinis aktyvumas ir taikymas akių lašų modeliavime“** (medicinos ir sveikatos mokslai, farmacija – M 003).

Mokslinė vadovė – prof. dr. Kristina Ramanauskienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, farmacija – M 003).

Konsultantė – prof. dr. Daiva Majienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, gamtos mokslai, biologija – N 010).

Farmacijos mokslo krypties taryba:

Pirmininkė – prof. dr. Loreta Kubilienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, farmacija – M 003).

Nariai:

prof. dr. Ramunė Morkūnienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, farmacija – M 003);

prof. dr. Nijolė Savickienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, farmacija – M 003);

doc. dr. Eglė Arbačiauskienė (Kauno technologijos universitetas, gamtos mokslai, chemija – N 003);

doc. dr. Baiba Maurina (Rygos Stradinio universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, farmacija – M 003).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <https://ismu.lt/mokslas-ir-inovacijos/ginamos-ir-apgintos-disertacijos/>

Mokslo centras

DISERTACIJOS GYNIMAS

Rugpjūčio 25 d. 12 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikų Vaikų ligų klinikos 4004 auditorijoje (Eivenių g. 2, LT-50162 Kaunas), viešajame Medicinos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Saido Žukausko** daktaro disertacija **„Vaikų mobiliosios plokščiapėdystės klinikinių, radiologinių rodiklių ir gyvenimo kokybės vertinimas“** (medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Mokslinis vadovas – prof. dr. Vidmantas Barauskas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Medicinos mokslo krypties taryba:

Pirmininkas – prof. dr. Giedrius Barauskas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Nariai:

prof. dr. Alfredas Smailys (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Raimondas Savickas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, slauga – M 005);

prof. dr. Valentinas Uvarovas (Vilniaus universitetas, medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001);

prof. dr. Hakan Omeroglu (Ufuk universitetas (Turkija), medicinos ir sveikatos mokslai, medicina – M 001).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <https://ismu.lt/mokslas-ir-inovacijos/ginamos-ir-apgintos-disertacijos/>

Mokslo centras

Rugpjūčio 28 d. 10 val. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos dr. S. Jankausko auditorijoje (Tilžės g. 18, LT-47181 Kaunas), viešajame Veterinarijos mokslo krypties tarybos posėdyje bus ginama **Indrės Jasinevičiūtės** daktaro disertacija **„Šunų trombocitais praturtinto fibrino (PRF) charakteristika ir klinikinis pritaikymas: audinių regeneraciją skatinančių periferinio kraujo mononuklearinių ląstelių ir mikroRNR analizė“** (žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002).

Mokslinė vadovė – prof. dr. Judita Žymantienė (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002).

Veterinarijos mokslo krypties taryba:

Pirmininkas – prof. dr. Modestas Ružauskas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002).

Nariai:

prof. dr. Alius Pockevičius (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002);

dr. Arūnas Kazlauskas (Lietuvos sveikatos mokslų universitetas, gamtos mokslai, biologija – N 010);

doc. dr. Vilma Kaškonienė (Vytauto Didžiojo universitetas, gamtos mokslai, chemija – N 003);

prof. dr. Robert Klopffleisch (Berlyno laisvasis universitetas (Vokietija), žemės ūkio mokslai, veterinarija – A 002).

Su disertacija galima susipažinti Lietuvos sveikatos mokslų universiteto bibliotekoje (Eivenių g. 6, LT-50162 Kaunas) ir internete <http://www.ismun.lt>

Mokslo centras